

YENİ ELEKTRONİK TEBLİGAT YÖNETMELİĞİ ÇERÇEVESİNDE ELEKTRONİK TEBLİGAT

Taner Emre YARDIMCI

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5330-4986>

DOI: 10.30915/abd.652479

Makalenin Geldiği Tarih: 06.01.2019 **Kabul Tarihi:** 07.03.2019

* **Bu makale hakem incelemesinden geçmiştir ve TÜBİTAK–ULAKBİM Veri Tabanında indekslenmektedir.**

** Dr. Öğretim Üyesi. Atatürk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Usul ve İcra-İflas Hukuku Anabilim Dalı.

ÖZ

Elektronik tebligat, klasik tebligat yöntemlerinden farklı olarak muhatap bakımından hızlı ve güvenli bir bildirim imkânı sağlamaktadır. Bu yüzden, 6099 sayılı Kanun ile elektronik tebligat yapılması öngörülmüş ve elektronik tebligat adresi edinmesi gerekenlerin kapsamı 7101 sayılı Kanun ile genişletilmiştir. 7101 sayılı Kanun ile getirilen değişiklikler sonrasında, elektronik tebligatın usul ve esaslarını belirlemek amacıyla yeni bir Elektronik Tebligat Yönetmeliği yürürlüğe girmiştir. Yönetmeliğe göre, elektronik mesaj alabilmesi için muhatabın posta birimlerinden bir elektronik tebligat adresi edinmesi gerekmektedir. Adres defteri oluşturulabilmesi için bu adres, Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi'ne yüklenmelidir. Tebligat çıkarmaya yetkili makam ve merciler bu defteri adli, idari veya benzer bir süreç hakkında muhatabı haberdar etmek amacıyla kullanacaklardır.

Anahtar Kelimeler: Elektronik tebligat, muhatap, tebligat yapmaya yetkili makam ve merciler, elektronik tebligat kaydı, zaman damgası.

THE ELECTRONIC NOTIFICATION
WITHIN THE SCOPE OF
THE ELECTRONIC NOTIFICATION REGULATION

ABSTRACT

Electronic notification provides a fast and flexible way of informing to the addressee instead of physical notification methods. Therefore, electronic notification was foreseen by the Law No. 6099 and the scope of the entities which shall obtain an electronic notification address is extended recently by the Law No. 7101. After the amendments by the Law No. 7101, a new Electronic Notification Regulation entered into force to determine the procedures and principles regarding electronic notification. According to this Regulation, the addressee shall obtain an electronic address from the post offices to get messages electronically. This electronic address needs to be registered at the System of National Electronic Notification (UETS) to create an address book. The competent authorities will use this address book to make an addressee aware of a judicial, administrative and such kind of procedures.

Keywords: Electronic notification, addressee, competent authorities to make notification, electronic notification record, time stamp.

GİRİŞ

Hukuki dinlenilme hakkı ile olan sıkı ilişkisi sebebiyle tebligat usulleri kanun ile belirlenmelidir. Aynı anlayışla, muhataba elektronik yolla tebligat yapılması, 6099 sayılı Kanun ile 7201 sayılı Tebligat Kanunu (Teb. K.) hükümlerinde değişiklik yapılmış ve elektronik tebligat yapılmasına imkân tanınmıştır. Daha sonra 7101 sayılı Kanun ile elektronik tebligat yapılabileceklerin kapsamı genişletilmiş ve Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi (UETS)^[1] aracılığıyla elektronik tebligatın yapılabileceği kabul edilmiştir. Son olarak, eski Elektronik Tebligat Yönetmeliği (eETY)'nin yerini almak üzere, 6 Aralık 2018 tarihli Elektronik Tebligat Yönetmeliği (ETY) ile elektronik tebligatın yapılmasına ilişkin usul ve esaslar ortaya konulmuştur. Hangi hâllerde elektronik tebligatın uygulanacağı, kimlere elektronik tebligat yapılabileceği ve elektronik tebligatın gerçekleşmemesi hâlinde hangi usullerin izlenebileceği bu düzenlemeler çerçevesinde ele alınmalıdır.

Türk hukukunda son değişiklikler neticesinde Teb. K. kapsamında elektronik tebligat yapılması iki ihtimale dayanabilir. Ya muhatap Teb. K. m. 7a/1 kapsamına giriyordur ya da başvuruda bulunarak Teb. K. m. 7a/2'ye göre elektronik tebligat yapılmasını talep etmiştir. Her iki hâlde de öncelikli olarak elektronik tebligat yapılması yoluna gidilmelidir. Belirli bir sebepten ötürü elektronik tebligat yapılamadığı takdirde ise Teb. K. hükümleri ile öngörülmüş diğer usullere uygun olarak tebligat yapılmalıdır (ETY m. 16).

Elektronik yolla tebligat yapılabilecek olması, şu anda tebliğ işleminin usulsüzlüğü sonucunu doğuran uygulamaların azalacağı anlamına gelmektedir^[2]. Bununla birlikte, elektronik tebligat işleminin de usulsüzlüğünden bahsedilebilecek bazı hususların gündeme gelebileceği söylenebilir. Öte yandan, klasik usullere göre yapılan tebligat işlemlerinde olduğu gibi, elektronik tebligat kayıtlarının sahte olduğu iddiasına da dayanılabilir. Böyle bir iddianın ne şekilde incelenebileceği ve verilecek karara göre hangi hukuki sonuçların doğabileceği ele alınmalıdır.

-
- [1] Elektronik tebligat işlemlerini yürütmek amacıyla PTT A.Ş. tarafından kurulan, işletilen ve güvenliği sağlanan bir sistemdir. Tebligat işleminin bilgilendirme ve belgelendirme işlevini yerine getirmek üzere bu sistem ihdas edilmiştir.
- [2] Klasik usullere göre yapılan tebligatlarda yaşanan usulsüz tebligat durumu elektronik tebligatta gündeme gelecek mahiyette değildir, bkz. **Akkan, Mine**, “*Tebligat Kanunu Çerçevesinde Elektronik Tebligat*”, *Medenî Usûl ve İcra ve İflâs Hukuku Dergisi*, S. 39, 2018, s. 51-56.

I. Elektronik Tebligatın Uygulama Alanı

Elektronik yolla tebligat, Teb. K. m. 1'e göre tebligat çıkarmaya yetkili makam ve merciler tarafından UETS üzerinden muhabata ait kayıtlı bir elektronik tebligat adresine bildirim yapılması ve bu bildirim belgelendirilmesini ifade etmektedir^[3]. Bu kapsamda, elektronik tebligatın uygulama alanı, hangi makam ve mercilerin elektronik tebligat çıkarabileceğine ve kimlere elektronik tebligata yapılabileceğine göre belirlenebilir.

A. Tebligatı Çıkaran Makam ve Mercii Açısından Elektronik Tebligat

Teb. K. anlamında bir tebligat işlemi yapılabilmesi gerekliliği, Teb. K. m. 1 kapsamına giren bir makam ve merci tarafından bildirimde bulunulması hâlinde söz konusu olabilir. Aynı gereklilik, ETY m. 1/2 hükmüne göre elektronik tebligat yoluyla yapılacak bildirimler için de öngörülmüştür. Buna göre, Teb. K. m. 1'in kapsamına girmeyen bir makam ve merciin ETY anlamında elektronik tebligat yapabilmemesi mümkün değildir. Tebligatı çıkararak makam ve merciler bakımından tahdidilik ilkesi geçerli olup; yalnızca kanuni düzenlemeler ile Teb. K. m. 1'in kapsamı değiştirilebilir^[4]. Teb. K. m. 1 ve ETY m. 1/2'ye göre elektronik tebligatı yapabilecekler, eski Elektronik Tebligat Yönetmeliği (eETY) m. 3/1 - (1)'de "*tebligatı çıkararak merci*" olarak; ETY m. 3/1 - (1) hükmünde ise "*tebligat çıkarmaya yetkili makam ve merci*" olarak ifade edilmiştir. Tebligatı çıkarmaya yetkili makam ve mercie yapılacak bir bildirim (*tebligat evrakı gönderilmesi*) de elektronik tebligatın uygulama alanına girmesi mümkündür. Şöyle ki, Teb. K. m. 7a/1 hükmü gereğince kendisine elektronik tebligat yapılması öngörülenlerden bazıları aynı zamanda Teb. K. m. 1'in kapsamında yer almaktadır. Zaten hem tebligatı çıkararak makam ve merciin hem de muhabatın UETS'ye kayıtlı bir elektronik tebligat adresi bulunacaktır^[5]. Kendisine elektronik tebligat

-
- [3] Bu hususta bkz. **Akkan** (*Elektronik Tebligat*), s. 37; **Akkan, Mine**, "7101 sayılı Kanunla Elektronik Tebligat Konusunda Getirilen Yeni Düzenlemeler ve Değerlendirilmesi", 7101 sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler (Ed. Özkes, Muhammet), İstanbul 2018, s. 155.
- [4] **Akkan, Recep/ Ercan, İbrahim**, Tebligat Kanunu Değişiklikleri, Hukuk Biliminin Güncel Sorunları, III. Uluslararası Kongre Bildiri Kitabı, C. 2 (Özel Hukuk), Samsun 2012, s. 86; **Özbay, İbrahim**, "6099 sayılı Kanun ve Elektronik Tebligat Yönetmeliği Çerçevesinde Elektronik Tebligata İlişkin Düzenlemelere Bakış", Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan, C. 2, Ankara 2014, s. 1425, 1426.
- [5] **Akkan** (*Elektronik Tebligat*), s. 58, 59.

yapılan muhatabın tebligatı çıkararak makam ve mercie elektronik yolla yaptığı bir bildirim ise Teb. K. m. 7a anlamında bir elektronik tebligat olabilir. Yeter ki, muhatap Teb. K. m. 1'de geçen makam ve mercilerden birisi olsun.

Tahkim yargılamasında elektronik tebligatın ne şekilde yapılacağı hususunda bazı tereddütler yaşanabilir. Aksi öngörülmediği sürece tahkim yargılamasında tebligat işlemlerinin Teb. K. hükümlerine göre gerçekleşebileceği, HMK m. 438'de öngörülmüştür. Bu düzenleme ile hakem veya hakem kurulu tarafından tebligatın ne şekilde yapılabileceği ele alınmıştır. Teb. K. m. 7a/1 hükmü gereğince, elektronik tebligatın yapılması zorunlu olduğu takdirde, hakem veya hakem kurulunun tebligat işlemini yapamaması gibi bir durum ortaya çıkabilir. Bunun sebebi ise hakem veya hakem kurulunun Teb. K. m. 1 ve yine bu hükmeye atıf yapılan ETY m. 1/1 hükümleri kapsamına alınmamış olmasıdır. Gerçi HMK m. 438'in Teb. K. m. 1 hükmünü zımnen değiştirdiği ve hatta tahkim yargısında yapılacak tebligatın kazaî tebligat olduğu kabul edilmektedir^[6]. Buna uygun olarak, UETS'ye kayıtlı bir elektronik tebligat adresi, hakem veya hakem kurulunun kullanımına tahsis edilmelidir. Mesela, HMK m. 116/1 - (b)'ye göre ileri sürülen tahkim ilk itirazı kabul edilirse, dava dosyasının elektronik yolla gönderilebilmesi için UETS'ye kayıtlı bir elektronik tebligat adresine ihtiyaç duyulur. Hakem veya hakem kuruluna ait bir elektronik tebligat adresinin bulunması bu bakımından gereklidir. Özellikle hakem kurulu bakımından ortak bir elektronik tebligat adresinin oluşturulması ise gayet faydalı olur. Fakat ETY m. 8/1'de birden fazla kişiye tek bir elektronik tebligat adresi verilememesi kuralının öngörülmesi, hakem kurulu üyelerine ortak bir adres verilmesine engeldir.

Yukarıdakine benzer bir durum iflas idaresi tarafından yapılacak tebligatlar (*İİK m. 228/2 veya 247 gibi*) bakımından da söz konusu olabilir^[7]. İflas idaresini de tebligatı çıkarmaya yetkili makam ve merci olarak görüp iflas idaresi üyelerinin ortak kullanımına tahsis edilecek bir elektronik tebligat adresi oluşturulabilmelidir. Bu elektronik tebligat adresi kullanılarak iflas idaresi tarafından muhataplara tebligat yapılabilir. İflas idaresinin üyelerine ortak bir elektronik tebligat adresi verilememesi ise buna engel teşkil

[6] **Özbay, İbrahim/Korucu, Yavuz**, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Tahkim (HMK m. 407-444), Ankara 2016, s. 208; **Budak**, s. 422 (dn. 62). TKHK m. 70/2 hükmü uyarınca tüketici hakem heyetinin de Teb. K. m. 1 kapsamında kazaî merci olarak kabulü mümkündür.

[7] **Yılmaz, Ejder**, İflâs İdaresi, Ankara 1975, s. 141, 155.

edecektir. Bununla birlikte, tasfiyenin iflas dairesi tarafından gerçekleşmesi hâlinde, iflas dairesine ait UETS'ye kayıtlı bir elektronik tebligat adresi bulunacağı için bu şekilde bir sorun doğmaz.

B. Kendisine Elektronik Yolla Tebligat Yapılabilecekler

Muhataba elektronik yolla tebligat yapılması iki hâlde mümkün olabilir. İlk hâl, Teb. K. m. 7a/1'de öngörülmüştür. Söz konusu bu hüküm kapsamına giren kişiler ile makam ve mercilere elektronik tebligat yapılmasında onların iradesine hiç bakılmaz. İkinci hâl ise Teb. K. m. 7a/2'de geçmekte olup; muhatabın isteği üzerine elektronik tebligatın yapılabileceği yönündedir.

1. Tebligatın Elektronik Yolla Yapılması Zorunlu Olanlar

ETY'nin çeşitli maddelerinde tüzel kişiliği haiz olmayan bazı toplulukları da kapsayacak şekilde kendisine elektronik tebligat yapılabilecekler sayılmıştır. Bu şekilde zorunlu olarak elektronik tebligat yapılacakların kapsamının genişletilmesi, 7101 sayılı Kanun ile getirilen en önemli değişiklik olarak görülmektedir^[8]. Teb. K. m. 7a/1 gereğince teknik sorunlar söz konusu olmadığı sürece elektronik tebligat yapılabilecekler şu şekildedir:

- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar;
- 5018 sayılı Kanunda tanımlanan mahallî idareler;
- Özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan fonlar ve kefalet sandıkları;
- Kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların bağlı ortaklıkları, müessese ve işletmeleri;
- Sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait diğer ortaklıklar;
- Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları;
- Kanunla kurulanlar da dâhil olmak üzere tüm özel hukuk tüzel kişileri;
- Noterler;

[8] Akkan (Elektronik Tebligat), s. 32; Akkan (7101), s. 156.

- Baro levhasına yazılı avukatlar^[9];
- Sicile kayıtlı arabulucular ve bilirkişiler^[10];
- İdareleri, kamu iktisadi teşebbüslerini veya sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait diğer ortaklıkları; adli ve idari yargı mercileri, icra müdürlükleri veya hakemler nezdinde vekil sıfatıyla temsile yetkili olan kişilerin bağlı bulunduğu birim.

Gerek Teb. K. gerekse ETY hükümlerinde maalesef kendisine elektronik tebligatın yapılması zorunlu olan muhatabın hukuki niteliğine uygun ifadeler kullanılmamıştır. Şöyle ki, ETY m. 3/1 - (ğ) hükmüne göre muhatap, elektronik tebligatın alıcısı olan gerçek ve tüzel kişidir. Yine ETY m. 5/1'de mutlaka elektronik tebligat yapılacak muhatabın gerçek veya tüzel kişi olabileceği ifade edilmiştir. Aynı hatalı kullanım, 7101 sayılı Kanun m. 48 ile değiştirilen Teb. K. m. 7a/1 hükmünde de vardır. Söz konusu hükümlerde belirli gerçek ve tüzel kişilere elektronik yolla tebligatın yapılabileceği belirtilmiştir. Hâlbuki tüzel kişiliği olmayan bazı makam ve mercilerin bu durumu hiç dikkate alınmamıştır. Söz gelimi, tüzel kişiliği olmayan adli ve idari yargı mercileri ile icra müdürlüklerinin sanki tüzel kişiliği varmış gibi ifade edilmesi uygun olmamıştır.

Teb. K. m. 7a/1'in kapsamına giren bazı gerçek kişiler bakımından ayrıca bir değerlendirme yapılmasında fayda vardır. Şöyle ki, görülmekte olan bir davada bilirkişi olarak görevlendirilen kişiye elektronik tebligat yapılabileceğinden şüphe edilemez. Buna karşın, bilirkişinin davanın bizzat tarafı olduğu hâllerde, bilirkişi sıfatıyla görev alması söz konusu olmadığından bu kişiye elektronik tebligat yapılmamalıdır. Böyle bir durumda elektronik tebligatın yapılması, ancak Teb. K. m. 7a/2 hükmü kapsamında mümkün görülmelidir. Keza noterler ve arabulucular bakımından da aynı şekilde bir ayırım yapılması gerekebilir. Nitekim Teb. K. m. 7a/1 kapsamındaki

[9] Öğretide posta yoluyla yapılan tebligatları azaltmak için avukatlara elektronik tebligatın yapılması önerilmiştir, bkz. **Kurt-Konca, Nesibe**, “*Türk Hukukunda Tebligata İlişkin Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri*”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 115, 2014, s. 265. 7101 sayılı Kanun m. 48 ile getirilen değişiklik sonucu, Teb. K. m. 7a/1 hükmünün kapsamına avukatların da alınmış olması bu önerinin dikkate alındığını göstermektedir.

[10] Bilirkişilerin Bilirkişilik Yönetmeliği m. 4/1 - (c)'de özel hukuk tüzel kişisi olabileceği öngörülmüştür. Böyle bir durumda, ETY m. 5/1 - (f)'ye göre elektronik tebligatın yapılması her hâlükârda mümkün olur.

bu gerçek kişilerin kendi özel işleri ile ilgili hususlarda zorunlu elektronik tebligat dışında tutulması gerektiği belirtilmektedir^[11].

2. İsteğe Bağlı Elektronik Tebligat Başvurusu

7101 sayılı Kanun ile getirilen değişikliklerde, 6099 sayılı Kanun ile getirilen elektronik tebligatın isteğe bağlı olması kuralı^[12] muhafaza edilmiştir. Teb. K. m. 7a/1’de öngörülen kişi ile makam ve mercilerden olmayan bir muhatabın başvurusu üzerine ona elektronik tebligat yapılabilir. Teb. K. m. 7a/2 gereğince bu şekilde tebligat yapılabilmesi için muhatabın bu yönde bir irade açıklamasında bulunması şarttır. Tebligatın elektronik ortamda yapılması isteğe bağlı da olsa, elektronik tebligatın yapılması hususunda başvuruda bulunulduktan sonra artık diğer klasik usullere göre tebligat yapılamaz^[13]. Teb. K. m. 7a/2’de ve ETY m. 5/2, 2. cümlede bu husus açıkça vurgulanarak, eski dönemde yaşanan tereddüt giderilmiştir. Bu şekliyle Teb. K. m. 7a/2 kapsamında elektronik tebligatın yapılması, isteğe bağlı olarak gerçekleşebilen bir elektronik tebligat şeklinde değerlendirilebilir. Bunun yanı sıra, Teb. K. m. 7a/2’ye göre elektronik tebligat adresi edinildikten sonra elektronik tebligat yapılması belirli konu veyahut makam ve merci ile sınırlandırılmış olmaz. Daha sonra tebligatı çıkarmaya yetkili bütün makam ve merciler de görev alanlarına giren konularda elektronik tebligat yapma yoluna gitmelidirler^[14].

[11] Akkan (Elektronik Tebligat), s. 69, 70; Akkan (7101), s. 163.

[12] Kurt-Konca, s. 263; Özbay, İbrahim, “6099 sayılı Kanun ve Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik Çerçevesinde Tebligat Hukukundaki Son Değişiklikler”, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, S. 1-2, 2012, s. 131.

[13] Akkan (Elektronik Tebligat), s. 72, 73. 6099 sayılı Kanun m. 48 ile getirilen Teb. K. m. 7a/1’de geçen “Tebligata elverişli bir elektronik adres vererek bu adrese tebligat yapılmasını isteyen kişiye, elektronik yolla tebligat yapılabilir.” şeklindeki ifade sebebiyle, elektronik tebligatın yapılmasının bir zorunluluk arz edip etmediği hususunda tereddüt edilmekteydi. Eski hâline göre Teb. K. m. 7a/3’te öngörülmüş olan “Birinci ve ikinci fıkra hükümlerine göre elektronik yolla tebligatın zorunlu bir sebeple yapılamaması hâlinde bu Kanunda belirtilen diğer usullerle tebligat yapılır.” hükmüne göre isteğe bağlı başvuruda da elektronik tebligatın yapılmasının zorunlu olduğu savunulmuştur, bkz. Acar, Ayşe Ece, “Elektronik Tebligat”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. LXXIV, S. 1, 2016, s. 163.

[14] Bu hususta bkz. Akkan (7101), s. 159.

Teb. K. m. 7a/1 kapsamına giren kişi ile makam ve mercilerin UETS'ye kaydedilmesinin bir zorunluluk arz etmemesi de söz konusu olabilir. Tebligatın yurt dışına yapılması gerektiğinde böyle bir ihtimal gündeme gelebilir. Aslında Teb. K. m. 7a/1 çerçevesinde elektronik tebligat adresi edinilmesi zorunluluğuna herhangi bir sınırlandırma getirilmemiştir. Buna rağmen yurt dışında bulunduğu için UETS'den elektronik tebligat adresi edinmesi beklenemeyenlere elektronik tebligat yapılmamalıdır. Söz gelimi, merkezi yurt dışında bulunan bir özel hukuk tüzel kişisine elektronik tebligat yapılabilmesi için bu tüzel kişiliğin UETS'de kayıtlı bir elektronik tebligat adresi bulunmalıdır. Yine yurt dışında faaliyet gösteren bir avukata veya notere de aynı sebeple elektronik tebligat yapılamaz.

Yurt dışında oradaki mevzuata uygun olarak verilmiş bir elektronik tebligat adresine ise UETS üzerinden tebligat yapılması düşünülemez. Bu nitelikteki bir elektronik tebligat adresi, elektronik tebligata elverişli değildir. Merkezi Türkiye'de olmayan, kontrol edilemeyen ve denetlenemeyen bir elektronik tebligat adresinin esas alınması sakıncalı görülmektedir^[15]. Fakat bu durum, yurt dışında bulunan kişi ile makam ve mercilere elektronik tebligatın hiçbir suretle yapılamayacağı anlamına gelmez. Normalde kendisine Teb. K. m. 25 vd. hükümlerine göre tebligat yapılması gereken bir muhatap, Teb. K. m. 7a/2 kapsamında yapacağı başvuru ile elektronik tebligat adresi edinebilir^[16]. Bu durumda muhatapın UETS'ye kayıtlı bir elektronik tebligat adresi bulunduğu için muhataba elektronik tebligat yapılabilir. Bunun yanı sıra, bu şekilde elektronik tebligat yapılırken yurt dışına tebligat yapıldığı da düşünülmemelidir. Dolayısıyla, tebligat evrakının muhataba bu şekilde ulaştırılmasında diğer devlet açısından bir egemenlik hakkı ihlali gündeme gelmez^[17].

[15] Bu husus, 6099 sayılı Kanun m. 2'nin gerekçesinde açıkça vurgulanmıştır. Yurt dışındaki bir sisteme dâhil olan elektronik tebligat adresi için “tebligata elverişli olmama” durumu söz konusudur, bkz. **Özbay** (Değişiklikler), s. 130.

[16] Yurt dışında bulunanların kendilerine elektronik yolla tebligat yapılması için başvuruda bulunabileceği kabul edilmektedir, bkz. **Tüzüner, Özlem**, “Elektronik Tebligatın Kalitatif Yöntemle İncelenmesi”, Ankara Barosu Dergisi, Y. 69, S. 4, 2011, s. 151.

[17] Teb. K. m. 25 hükmüne göre yabancı memleketin mevzuatına uygun olarak oradaki yetkili makam vasıtasıyla tebligat yapılması şarttır. Kendisine bu hüküm kapsamında tebligat yapılması gereken bir muhatap Teb. K. m 7a/2 uyarınca elektronik tebligat adresi edinmişse, o muhataba sadece Teb. K. ve ETY hükümleri çerçevesinde elektronik tebligat yapılabilir. Bu şekilde elektronik tebligatın yapılmasının mümkün olduğu

C. Zorunlu Bir Sebepden Ötürü Elektronik Tebligatın Yapılamaması

Elektronik tebligatın yapılması bir sebepten ötürü mümkün olmayabilir. Mevzuatta tebligatın elektronik yolla yapılamamasının hangi hâllerde söz konusu olacağı açıkça belirtilmemiştir. Tebligatın çıkarılacağı tarihte altyapının zarar görmesi sebebiyle UETS'nin çalışmaması^[18] veya muhatabın başvurusu üzerine elektronik tebligat adresinin kapatılmış olması gibi sebeplerin varlığı hâlinde elektronik tebligatın yapılmasını imkânsız kılan bir durumun varlığı kabul edilebilir. Bu gibi hâllerde, muhataba ait olan herhangi bir elektronik adrese elektronik tebligat mesajı gönderilmemelidir^[19]. Buna rağmen tebligat evrakı elektronik yolla (*mesela UYAP üzerinden*) gönderilirse, tebligat işleminin yokluğu söz konusu olur^[20]. Zira başka bir sistem veya UETS'ye kayıtlı olmayan bir elektronik adres Teb. K. anlamında belgelendirme işlevini haiz değildir. Bu yüzden, Teb. K. m. 7a/3'te ve yine ETY m. 16'da açıkça ifade edildiği üzere elektronik tebligat yapılamıyorsa, Teb. K. hükümlerinde öngörülmüş diğer klasik usullere göre tebligat yapılmalıdır^[21]. Hemen belirtmek gerekir ki, elektronik tebligat yapılamadığı için ilan tebligat yapılabileceği sonucuna da varılamaz. Elektronik tebligat mümkün değilse ve diğer klasik usullere göre de tebligatın yapılamaması söz konusuysa, ancak bu takdirde muhataba ilan tebligat yapılmalıdır.

Uygulamada elektronik tebligatın yapılmasının işlem anında mümkün olmasına rağmen Teb. K. hükümlerinde geçen diğer klasik usullere göre tebligat yapılmış olması durumuyla karşılaştırılabilir. Böyle bir durumda, elektronik yolla yapılmayan tebligatın yokluğundan veya usulsüzlüğünden bahsedilip bahsedilemeyeceği sorununun ele alınması ihtiyacı doğar. İsaabetli

---

hâllerde Türkiye ile tebligatın yapılacağı ülke arasındaki uluslararası anlaşma hükümleri de uygulama alanı bulmaz.

- [18] **Akil, Cenk**, “11.1.2011 Gün ve 6099 Sayılı Kanun ile 7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nda Yapılan Değişiklikler”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 101, 2012, s. 252; **Özbay** (Değişiklikler), s. 1434; **Akkan** (*Elektronik Tebligat*), s. 73.
- [19] HMK m. 243'te tanığın davet edilmesinin elektronik posta ile gerçekleştirilebileceği ifade edilmiştir. Bu hâlde, tanığa ait olan tebligata elverişli bir elektronik adrese [UETS'ye kayıtlı adrese] gönderim yapılmadığı sürece Teb. K. m. 7a anlamında bir tebligattan söz edilemez, bkz. **Akkan** (*Elektronik Tebligat*), s. 38.
- [20] **Akkan** (*Elektronik Tebligat*), s. 77-80.
- [21] Uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütleri giderme adına bu şekilde bir düzenleme yapılması olumlu görülmektedir, bkz. **Akil**, s. 252; **Özbay** (Değişiklikler), s. 134 (dn. 60).

bir değerlendirme yapabilmek için elektronik tebligatın getirilmesine yönelik düzenlemelere bakılmasında fayda vardır. Teb. K. m. 7a/3 hükmüne göre elektronik tebligata imkân tanınması (6099 sayılı Kanun m. 2) ve elektronik tebligatın yapılmasında kapsamın genişletilmesi (7101 sayılı Kanun m. 48) ile elektronik tebligatın diğer tebligat usullerini kaldırmak üzere ihdas edilmediği anlaşılabilir. Teb. K. m. 7a/3 hükmü ile elektronik tebligata öncelik verilmiş ve fakat klasik usuller de muhafaza edilmiştir^[22]. O hâlde, Teb. K. m. 7a hükmüne aykırı olarak elektronik tebligat dışında bir usul ile tebligat yapılması hâlinde tebligatın yokluğundan bahsetmek güçtür. Kaldı ki, Teb. K. hükümlerine göre yapılmış elektronik yolla olmayan bir tebligat, her hâlükârda bilgilendirme ve belgelendirme unsurunu ihtiva edecektir.

Yukarıda belirtilen durumda Teb. K. m. 32 anlamında bir usulsüz tebligatın söz konusu olup olmadığı hususu da değerlendirilmelidir. Kanaatimizce, sırf elektronik tebligat yapılmadığı için klasik usulle gerçekleşmiş bir tebligat işlemi usulsüz görülmemelidir^[23]. Bu hâlde muhatabın elektronik tebligat yoluyla tebligat yapılması yönündeki beklentisinin haklı bir beklenti olarak görülemeyeceği düşüncesindeyiz. Elbette, elektronik tebligatın usulüne ilişkin hükümler de, bilhassa HMK m. 27/1 - (a)'da geçen bilgi edinme hakkının gerçekleşmesi için öngörülmüştür^[24]. Lakin elektronik yolla tebligat yapılması suretiyle daha çok usul ekonomisi ilkesinin gerçekleşmesi hedeflenmiştir^[25].

[22] **Özbay** (Değişiklikler), s. 133.

[23] Elektronik yolla tebligat yapma imkânı varken klasik bir yöntemle yapılacak tebligatın usulsüz görüleceği şeklinde aksi yönde görüş de ileri sürülmektedir, **Akkan** (*Elektronik Tebligat*), s. 68, 69. Gerekçe olarak, elektronik tebligat ile klasik yöntem ile yapılan tebligatın birbirine alternatif mahiyette olmadığı gösterilmektedir, bkz. **Akkan** (7101), s. 163. Vergi Usul Kanunu bakımından diğer usullere göre elektronik tebligatın ek veya tamamlayıcı bir usul olmadığı belirtilmiştir, bkz. **Solak-Akman, İnci**, “*Türk Vergi Hukukunda Norm Koyma ve Normun Uygulanmasında Kronikleşmiş “Yetkilendirme” Sorununa Yeni Bir Örnek: Elektronik Ortamda Tebliğ Usulüne İlişkin Düzenlemeler*”, Ankara Barosu Dergisi, Y. 74, S. 2, 2016, s. 271.

[24] Bilgi edinme hakkının gerçekleşmesi için mevzuatta öngörülmüş usule göre bildirimde bulunulmasına dikkat edilmelidir, bkz. **Özkes, Muhammet**, Medeni Usul Hukukunda Hukuki Dinlenme Hakkı, An-kara 2003, s. 98, 99. Kanuni bir dayanağa bağlanan elektronik tebligatın da usulüne uygun gerçekleşmesi bilgi edinme hakkına hizmet eder.

[25] Elektronik tebligatın sağladığı avantajlar göz önünde tutularak özellikle usul ekonomisi ilkesine hizmet edeceği vurgulanmaktadır, bkz. **Özbay** (Değişiklikler), s. 128; **Kurt-Konca**, s. 262; **Akkan** (7101), s. 155.

Ayrıca, sırf Teb. K. hükümlerinde öngörölmüş klasik usullere başvurulduğu için muhatabın bilgi edinme hakkının ihlal edildiği de söylenemez. Hatta bu ihtimalde de tebligat işlemleri amacına ulaşmış olur^[26].

Zorunlu bir sebepten ötürü elektronik tebligat yapılamamasında ETY hükümlerinde önemli bir eksiklik olarak göreceğimiz bir husus, eETY m. 7/3, 3. cümle^[27] hükmünün muhafaza edilmemiş olmasıdır. Bu hükme göre, klasik usule göre tebligat yapılırken sonraki tebligatların elektronik yolla gerçekleşeceği bildirim yapılması gerekmekte idi^[28]. ETY m. 16 hükmünde buna yer verilmemiş olmasını anlamlandırmak güçtür. Gerçi mümkün olduğu ölçüde elektronik tebligatın öncelikle tercih edilecek olması sebebiyle böyle bir hükme yer verilmesinin gerekmediği düşünülebilir. Fakat kendisine elektronik tebligat dışında bir usulle tebligat yapılmış kişide daha sonraki aşamalarda da aynı usulün izleneceği beklentisi oluşabilir. Bu durum göz önünde tutulduğunda, zorunlu sebeple klasik usulle yapılmış bir tebligatta bundan sonraki tebligatların elektronik yolla yapılacağına bildirilmesi hususunun ETY’de de muhafaza edilmesi yerinde olurdu.

II. Uygulamada Elektronik Yolla Tebligatın Yapılmasında Ortaya Çıkabilecek Sorunlar

Muhataba elektronik yolla tebligat yapılmasında elektronik tebligat adresinin edinilmesi ve sonrasında tebligat evrakının gönderilmesi ile buna ilişkin kayıtların işlevi önem arz etmektedir. Uygulamada elektronik tebligat adresinin UETS’ye tanımlanmasından sonra muhataba bu hususta bilgi verilmemesi, kanuni veya iradi temsil durumun dikkate alınmaması ve elektronik tebligat adresinin kullanılmaması gibi durumlarda elektronik yolla yapılan bildirimlerin Teb. K. m. 32 anlamında usulsüzlüğü iddiasına dayanılabilir.

[26] Tebligatın amacı, muhatabın tebliğ konusunu öğrenmesi ve kendisine tanınan kanuni imkânları kullanmasının sağlanmasıdır, bkz. **Koca, Geylani**, “*Tebligatın Esası, Gecikmesi Sorunu ve Elektronik Tebligatın Yaygınlaştırılmasının Önemi*”, İstanbul Barosu Dergisi, C. 82, S. 6, 2008, s. 2986, 2990.

[27] eETY m. 7/3, 3. cümle: “... *Bu tebligatta ayrıca, müteakip tebligatların elektronik ortamda yapılacağı bildirilir.*”

[28] **Özbay** (*Elektronik Tebligat*), s. 1430; **Acar** (*Tebligat*), s. 168.

A. Elektronik Tebligat Adresinin UETS'ye Kaydedilmesi ve Tebligatın Yapılması

Elektronik tebligat adresinin oluşturulması ve muhataba teslimi sonrasında öncelikle elektronik tebligatın muhataba ne şekilde yapılabileceği belirlenmelidir. Bununla birlikte, tebligatın muhataba değil de başka bir kişiye (*kanuni temsilci gibi*) yapılmasını gerektiren hâller söz konusu olabilir. Bu durumda, elektronik tebligat adresine gönderimde bulunulması yoluna gidilmemelidir.

1. Muhataba Elektronik Yolla Tebligat Yapılması

Muhatap için elektronik tebligat adresi oluşturulması başvurusu, iki kapsamda gerçekleşebilir. Eğer Teb. K. m. 7a/1 hükmü gereğince elektronik tebligat adresi alınması zorunlu ise ETY m. 6/1'e göre belirli bir süre içinde elektronik tebligat adresi verilmesi için başvuruda bulunulmalıdır. Bu süre, 01/01/2019 tarihinden itibaren bir ay içinde olmak üzere öngörülmüştür. Haklı olarak bu sürenin kısa olduğu ifade edilmiştir^[29]. Başvuruda bulunulurken muhatap ile elektronik tebligat adresi arasındaki bağın kurulabilmesi için muhataba ait bazı bilgiler başvuruda belirtilmelidir (ETY m. 6/2 ve 3). Teb. K. m. 7a/2 kapsamına giren isteğe bağlı elektronik tebligat hâli için ise doğal olarak bir süre sınırı getirilmemiştir (ETY m. 7/1). Fakat muhatapın isteği üzerine verilecek elektronik tebligat adresi bakımından da muhataba ait belirli bilgiler başvuruda yer almalıdır (ETY m. 7/2).

7101 sayılı Kanun m. 48 ile değişiklik yapılmadan önce de elektronik tebligatın zorunlu olduğu hâller düzenlenmişti. Buna göre, anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlere elektronik tebligat zorunlu olarak yapılmaktaydı. 01/01/2009 tarihinden 01/02/2019 tarihine kadar olan geçiş süresi olarak görülecek bu zaman aralığında da belirttiğimiz bu tüzel kişiliklere elektronik tebligat yapılabileceği düşünülebilir. Çünkü söz konusu tüzel kişilere elektronik tebligat yapılması, 6099 sayılı Kanun ile getirilen değişiklik ile zorunlu kılınmıştır. Şu var ki, önceden verilmiş KEP adreslerinin UETS'ye aktarılması öngörülmediğinden^[30] dolayı, bu tüzel kişiler için UETS'ye kayıtlı bir elektronik tebligat adresi edinilene

[29] Akkan (7101), s. 161.

[30] Bu hususta bkz. (<https://istanbulbarosu.org.tr/HaberDetay.aspx?ID=14049&Desc=Elektronik-Tebligata-%C4%B0li%C5%9Fkin-PTT-Duyurusu> Erişim Tarihi: 28.12.2018).

kadar Teb. K. m. 7a/3 hükmü gereğince Teb. K. m. 35/4 çerçevesinde Teb. K. m. 12'de geçen usul izlenerek tebligat yapılabilir^[31].

Muhataba elektronik yolla tebligat yapılırken elektronik tebligat mesajının UETS'ye kayıtlı elektronik tebligat adresine gönderilmesi söz konusu olur^[32]. Tebligatın bu şekilde yapılması öncesinde bazı hazırlıkların yapılması, tebligatın usulüne uygun olarak gerçekleşmesi için lüzumludur. eETY m. 7/2'de kendisine zorunlu olarak elektronik tebligat yapılacak kişilerin, bu elektronik tebligat adresini tebligatı çıkaran makam ve mercie bildirmesi öngörülmüştü^[33]. Yeni sistemde ise bu şekilde bir bildirimde bulunulmasına lüzum yoktur^[34]. ETY m. 8/1 hükmü gereğince, kendisine elektronik tebligat yapılacaklar için oluşturulan elektronik tebligat adreslerinin PTT tarafından UETS'ye bildirileceği öngörülmüştür. Buna uygun olarak, eETY m. 7/4 hükmü de muhafaza edilmemiştir. Aynı mantıkla muhafaza edilmeyen başka bir düzenleme ise kendi isteği üzerine elektronik tebligat yapılacak muhatabın bildirdiği adresin elektronik tebligata elverişli olmamasına ilişkin hükümdür. İsteğe bağlı olarak elektronik tebligat yapılması başvurusu üzerine, muhatabın UETS'ye yüklenen elektronik tebligat adresinin elektronik tebligata elverişli olmaması düşünülemez. Bu yüzden, ETY'de bu gibi ihtimallere cevap vermek üzere hükümler sevk edilmemiştir.

[31] Bu hususta bkz. 7101 sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler (Ed. Özkes, Muhammet), s. 198.

[32] Muhatabın güvenli elektronik imzasını kullanarak veya e-Devlet kapısı üzerinden kimlik doğrulaması yaparak ya da PTT tarafından verilen şifre ile birlikte telefonuna kısa mesajla gelen tek kullanımlık doğrulama kodunu kullanarak elektronik tebligat adresine erişimi mümkündür (ETY m. 11). Muhatabın e-devleti de kullanarak elektronik tebligat adresine girebilmesi, ETY m. 4/1 - (ç)'de geçen entegrasyonun ve işbirliğinin sağlanması ilkesi ile uyumludur. eETY m. 4/1 - (c)'de bu ilke "birlikte çalışabilirlik" şeklinde ifade edilmiştir. Buna göre, bütünlük kamusal hizmetin sunulabilmesi için sistemler arasında birlikte çalışılabilirlik sağlanmalıdır, bkz. **Özbay** (*Elektronik Tebligat*), s. 1440.

[33] 7101 sayılı Kanun öncesinde avukatlar bakımından her dosya için ayrı ayrı elektronik tebligat adresinin bildirilmesi gerektiği belirtilmiştir, bkz. **Akkan, Mine**, "Elektronik Ortamda Tebligat Yapılmasına İlişkin Gelişmeler", Halûk Konuralp Anısına Armağan, C. I, Ankara 2009, s. 57. 7101 sayılı Kanun ile avukatların Teb. K. m. 7a/1 kapsamına alınmasıyla beraber bu tespitin de uygulama alanı artık kalmamıştır. ETY m. 8/1 hükmünde de sadece tek bir elektronik tebligat adresi tahsis edilebileceği düzenlenmiştir. Bu sebeple, bir avukatın takip ettiği dosya sayısına bakılmaksızın tek bir elektronik tebligat adresi olabilir.

[34] **Akkan** (7101), s. 163, 164.

Öte yandan, UETS'ye kayıt edilen elektronik tebligat adresi, ETY m. 8/2 ve 3 hükümlerine göre tebligatı çıkaracak makam ve merciin kullanımına sunulur. ETY m. 24'te PTT tarafından bir adres rehberinin oluşturulacağı ve bu rehberin tebligatı çıkarmaya yetkili makam ve mercilerin kullanımına sunulacağı açıkça öngörülmüştür. Muhatap bildirimde bulunmamış olsa dahi, tebligatı çıkaracak makam ve merci tarafından UETS'deki kayıtlara bakılarak muhataba ait elektronik tebligat adresi tespit edilebilir^[35]. UETS'de tanımlı bu adrese elektronik tebligat mesajının gönderilmesi hâlinde ise usulsüz tebligat yapıldığı iddiası da gündeme gelmez.

ETY m. 8/2 ve 3'te muhatapın elektronik tebligat adresi oluşturulduğu takdirde bilgilendirileceğine yer verilmiştir. Muhatap bilgilendirmeden elektronik tebligat adresinin kullanıma sunulması söz konusu emredici hükümlere aykırılık teşkil eder. Şöyle ki, elektronik tebligat adresinin oluşturulduğu hakkında daha muhatap bilgilendirilmeden UETS'ye bu adres yüklenmiş ve elektronik tebligat mesajı gönderilmiş olabilir. Henüz elektronik tebligat adresinin oluşturulduğundan haberdar olmayan bir muhataba bu şekilde yapılan bir elektronik tebligat, Teb. K. m. 32 kapsamında usulsüz bir tebligat olarak görülmelidir. Buna bağlı olarak, elektronik tebligatın içeriğini muhatap ne zaman öğrenirse ancak bu tarihten itibaren tebligata bağlı hukuki sonuçlar doğabilir.

2. Kanuni ve İradi Temsil Hâlinde Elektronik Tebligat

Kanuni temsili gerektiren hâllerde (*muhatap hakkında kısıtlılık kararı verilmesi gibi*) ETY m. 17/3 uyarınca elektronik tebligat adresinin kapatılması gerekmektedir^[36]. Yine aynı hükümde PTT'ye bu durumun bildirilmesinden sonra bir ay içinde elektronik tebligat adresinin kullanıma kapatılacağı öngörülmüştür. Kullanıma kapatma anına kadar olan dönemde de elektronik tebligat adresine elektronik yolla bildirimde bulunulmuş olabilir. Aslında kanuni temsili gerektiren bir hâlin doğduğu tarihten itibaren Teb. K. m. 11/3'e göre muhataba tebligat yapılmalıdır. Bu yüzden, kısa süre için tebligatı çıkaran makam ve merciin kanuni temsili gerektiren durumdan

[35] Akkan (*Elektronik Tebligat*), s. 68.

[36] Kanuni temsili gerektirmeyen ve fakat elektronik tebligat adresinin kullanılmasının mümkün olmayacağı askerlik ve ceza infaz kurumuna girme (*kısıtlılığı gerektirmeyen*) gibi hâllere de ETY m. 17/3'te yer verilmiştir. Bu gibi ihtimallerde elektronik tebligatın yapılması hususunu II, B, 1. Başlığı altında ele alacağız.

haberdar edilmesi sağlanmalıdır. Böylece, gereksiz yere elektronik tebligat adresine tebligat yapılmasının da önüne geçilebilir.

Avukat ile takip edilen dava ve işlerde ise Teb. K. m. 11'in açık hükmü gereğince elektronik tebligatın avukata yapılması gerekir. Avukata yapılacak tebligat ise Teb. K. m. 7a/1'e göre avukatın elektronik adresine ulaştırılmalıdır^[37]. Muhatabın Teb. K. m. 7a/1 kapsamına girenlerden olmasının bu bakımdan hiçbir önemi yoktur. Buna rağmen asıla elektronik tebligat yapılması hâlinde tebligatın yokluğu söz konusu olabilir. Zaten elektronik tebligat hakkında olmamakla birlikte, kendisine tebligat yapılmaması gereken asıla tebligat çıkarıldığında, vekile yapılmış bir tebligat mevcut olmaması sebebiyle, tebligatın yokluğu kabul edilmektedir^[38]. Buna bağlı olarak, Teb. K. m. 32 hükmünün böyle bir durumda uygulanması da mümkün olmaz^[39]. O hâlde, vekil ile temsil söz konusu ise elektronik tebligat müvekkile yapıldığı takdirde elektronik tebligatın yokluğu söz konusu olur ve Teb. K. m. 32 uygulama alanı bulamaz. Teb. K. m. 7a/2 kapsamında müvekkil tarafından yapılmış isteğe bağlı elektronik tebligat başvurusu hâlinde de elektronik tebligat avukata yapılmalıdır. Aksi hâlde, elektronik tebligat işleminin yine aynı şekilde yokluğundan söz edilebilir^[40].

[37] 7101 sayılı Kanun m. 48 ile Teb. K. m. 7a/1 hükmü değiştirilmeden önce avukatlar kendilerine zorunlu olarak elektronik tebligat yapılacaklardan değildi. Vekile tebligat yapılması gerektiği takdirde, eETM m. 12/3 gereğince Teb. K. hükümlerine göre klasik usuller ile tebligat yapılabileceği belirtilmiştir, bkz. **Acar (Tebligat)**, s. 168, 169. Artık avukatlara da zorunlu olarak elektronik tebligat yapılabileceği için ETM hükümleri arasında bu şekilde bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

[38] **Muşul, Timuçin**, Tebligat Hukuku, 6. Bası, Ankara 2017, s. 223, 224.

[39] **Güneş, Derya Belgin**, "Tebliğ Yokluğu", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. LXXIV, S. 1, 2016, s. s. 224. Yargıtay uygulaması çerçevesinde de vekile yeniden tebligat yapılacağı kabul edilmektedir, bkz. **Muşul**, s. 208. Bu görüş doğrultusunda da tebligatın yokluğunun kabul edildiği söylenebilir.

[40] İradi temsili gerektiren durumun bilinmediği bir aşamada ise vekil yerine müvekkile yapılan elektronik tebligat geçerli görülmelidir. Dava dilekçesinin ve ödeme emrinin tebliğinde bu durum sıklıkla gündeme gelmekte ve tebligatın yapılacağı vekilin gösterilmemesi bir sakınca teşkil etmemektedir, bkz. **Karamercan, Fatih**, Dava ve Cevap Dilekçesinin Unsurları - Somutlaştırma Yükü, Ankara 2016, s. 122; **Budak/Karaaslan**, s. 172. Verilen hüküm ilamlı icraya koyulduğu takdirde ise tebligat, karşı tarafın ilamda adı geçen vekiline yapılmalıdır, bkz. Yargıtay HGK, E. 2003/12-442, K. 2003/445, T. 02.07.2003 (Kazancı Bilişim – İcra Bilgi Bankası). Bu şekilde yapılacak tebligat da Teb. K. m. 7a/1 - (9) gereğince elektronik yolla olabilir.

Şayet birden fazla vekil ile temsil söz konusu ise Teb. K. m. 11'de öngörülen bu avukatlardan birine tebligat yapılmasının yeterli olması kuralının elektronik tebligat bakımından da uygulanması mümkündür. Teb. K. m. 11/1, 2. cümle uyarınca vekillerden birine tebligat yapılması yeterlidir. Avukatların Teb. K. m. 7a/1 kapsamında kendisine zorunlu olarak elektronik tebligat yapılacak kişiler olduğu düşünüldüğünde, elektronik tebligatın bu avukatlardan birisine yapılması yoluna gidilmelidir. Vekâlet ilişkisi HMK m. 81 ile 83 kapsamında sona erdiği takdirde, artık avukata da elektronik tebligat yapılması ihtimalinden söz edilemez.

B. Elektronik Tebligatın Hazırlanması ve Muhataba Ulaştırılması

Muhatabın usulüne uygun başvurusu üzerine, UETS'ye kayıtlı bir elektronik tebligat adresi oluşturulup muhataba teslim edilir. Daha sonra elektronik tebligat mesajı^[41] bu oluşturulmuş adrese gönderilerek tebligat yapılabilir. Elektronik tebligatın yapılmasında muhataba daha önce klasik yöntemlere göre tebligat yapılıp yapılmadığına bakmaya ise lüzum yoktur. Aslında 6099 sayılı Kanun m. 2'nin gerekçesinde ilk tebligatın klasik yöntemlere göre yapılması gerektiği belirtilmiştir^[42]. Fakat 6099 sayılı Kanun ile getirilen Teb. K. m. 7a hükmünün uygulamasında böyle bir şart aranmamıştır. Bu düzenlemenin 7101 sayılı Kanun ile değiştirilmiş hâlinde ve ETY hükümlerinde de bu şekilde bir şart yer almamaktadır. İlk bildirim dahi elektronik tebligat adresine gönderilmesiyle beraber tebligat işlemi usulüne uygun gerçekleşmiş olur. Bununla birlikte, muhataba elektronik yolla bildirimde bulunulurken elektronik tebligat adresinin kapatılması ve fiilen kullanılamaması hususları dikkate alınarak tebligat yapılmalıdır.

[41] Tebligat mesajının Teb. K. lüzumlu bilgileri içermesi şarttır. Mesela, muhatabın tebligatı çıkaran makam ve mercie davet edilmesi lüzumlu ise Teb. K. m. 9'da geçen bilgileri ihtiva eden bir mesaj gönderilmelidir. Yargıtay, davetiye'nin içeriğine yönelik bu hükmü emredici hukuk kuralı olarak görmekte ve muhataba savunma hakkı tanınması için tebligat evrakının Teb. K. m. 9'a uygun olmasını aramaktadır, bkz. Yargıtay 2. HD, E. 2003/5250, K. 2003/8584, T. 10.06.2003 (Kazancı Bilişim – İçtihat Bilgi Bankası).

[42] Gerekece metni için bkz. **Akkan**, s. 54.

1. Elektronik Tebligat Adresini Kullanmanın Fiilen Mümkün Olmaması

Öyle durumlar ortaya çıkabilir ki muhatap açısından elektronik tebligat hizmetinden yararlanılması mümkün olmayabilir. Kanuni temsili gerektirmemekle beraber elektronik tebligat adresini kullanmanın fiilen mümkün olmadığı bazı hâllere (*ceza infaz kurumuna girme veya askerlik gibi*) ETY m. 17/3'te yer verilmiştir. Buna göre, elektronik tebligat adresini fiilî kullanma imkânının bulunmadığının PTT'ye bildiriminden sonra bir ay içinde elektronik tebligat adresi kapatılır. Adresin kapatılması anına kadar bu durumdan haberdar olmayan tebligatı çıkarmaya yetkili makam veya merciin elektronik tebligat mesajı göndermesi ihtimal dâhilindedir. Öncelikle belirtelim ki, elektronik tebligatın da bilgilendirme ve belgelendirme işlevini gördüğü dikkate alındığında, bahsedeceğimiz bu ihtimalde tebligat işleminin yokluğundan bahsedilemez. Bu durumda, tebligat hukuku anlamında bir tebligat işlemi mevcut olup; bu işlemin usulüne uygun olup olmadığı tartışması doğabilir. Gönderilen elektronik tebligatın usulüne uygun görülüp görülmeyeceği hususunda farklı görüşler ileri sürülebilir.

Elektronik tebligat adresinin kullanılmasının fiilî olarak mümkün olmadığı tarihten itibaren elektronik tebligat adresine yapılan bütün tebligat işlemlerinin usulsüz olduğu savunulabilir. Dolayısıyla, bu durum fark edildiği takdirde askerlik hizmetinde olan muhatap için Teb. K. m. 14'e; ceza infaz kurumunda bulunan muhatap için ise Teb. K. m. 19'a göre tebligat yapılmalıdır. Şayet bu görüş kabul edilirse, muhatabın ETY m. 17/3 kapsamında kapatma bildiriminde bulunma imkânına sahip olup olmadığı hususu üzerinde durmaya gerek kalmaz. Söz gelimi, askere giderken elektronik tebligat adresini kapatmayı ihmal eden muhataba dahi elektronik yolla yapılan tebligat usulsüz görülebilir.

Buna karşın, yalnızca ETY m. 17/3 hükmüne göre yapılan bildirim tarihinden sonra gerçekleşecek elektronik tebligatların usulsüz kabul edilebileceği görüşü de ileri sürülebilir. Fakat bu görüşte zorunlu olarak kapatma bildiriminin yapılmamasının muhatabın ihmalinden kaynaklanıp kaynaklanmadığına bakılmalıdır. Sadece kapatma başvurusunda bulunma imkânından hiçbir şekilde bahsedilemeyecek bir hâlde elektronik tebligatın usulsüz sayılabileceği söylenebilir. Kanaatimize göre ikinci görüş daha isabetli olup; hiçbir ayırım yapılmaksızın yalnızca muhatabın bildiriminden sonra gerçekleşecek bir elektronik tebligat usulsüz görülmelidir. Kapatma başvurusunda bulunma

imkânına sahip olmayan muhatap ise ilgili muhakeme kanunu (HMK m. 95 vd. veya CMK m. 40 vd. gibi) hükümlerine göre eski hâle getirme başvurusunda bulunabilmelidir.

2. Elektronik Tebligat Adresini Kapatma Başvurusu

ETY m. 17 hükmünde elektronik tebligat adresinin kullanıma kapatılması ihtimali düzenlenmiştir. Kullanıma kapatma başvurusu sonrasında ise bir ay içinde PTT tarafından kapatma işlemi gerçekleşir. Bu şekilde kapatma başvurusu ise ETY m. 19/1 hükmü gereğince sadece geleceğe etkilidir. Daha önce yapılmış elektronik tebligatların bu kapatma işleminden etkilenmesi mümkün değildir. Kapatma başvurusu sonrasında ise bu bir aylık süre içinde elektronik tebligat mesajı gönderilebilir. Çünkü ETY m. 18/1 hükmünde sadece kullanıma kapatma işleminin zaman damgası ile kayıt altına alınacağı ifade edilmiştir. Kapatma başvurusunun ise bu şekilde tespitine yer verilmemiş de olsa, başvurunun yapıldığı tarihten itibaren elektronik tebligat adresine yapılan bütün bildirimler usulsüz tebligat olarak görülmelidir.

Kullanıma kapatılan elektronik tebligat adresinin muhatabın kullanımına altı ay süreyle daha açık tutulacağı da kabul edilmiştir. Bu altı aylık süre içinde elektronik tebligat adresine ulaşan bildirimlerin hukuki niteliğini belirlemekte fayda vardır. Zaman damgası ile elektronik tebligat adresinin kapatılması üzerine aslında ETY m. 18/1, 2. cümle gereğince elektronik tebligat yapılması yoluna gidilmemelidir. Buna rağmen elektronik tebligat yapılırsa, tebligat işlemi usulsüz kabul edilmelidir. Ortada usulsüz de olsa bir tebligat olduğu için muhatabın öğrenme anı ile birlikte bu elektronik tebligat, hüküm ve sonuç doğurabilmelidir. Kapatmadan sonra da elektronik tebligatın yapılmasının önlenmesi amacıyla kapatma başvurusunun kabulü üzerine, elektronik tebligat adresinin UETS'den hemen düşürülmesi isabetli olur.

ETY m. 5/1 kapsamına girenler için tebligatın elektronik yolla yapılması zorunluluğu ortadan kalktığı takdirde elektronik tebligat adresinin kapatılacağı ifade edilmiştir. Buna karşın, bu zorunluluğun hangi hâllerde sona ereceğine hiçbir açıklık getirilmemiştir. Eğer muhatabın beyanına dayalı olarak kapatma gerçekleşebilirse, elektronik tebligat işlemlerinin yapılmasında bazı güçlükler doğabilir. Hatta kasıtlı olarak dahi elektronik tebligat adresinin kapatılması yoluna gidilebilir. Keyfi bir başvuru sonucu elektronik tebligat adresinin kapatılmasına müsaade edilmemesi daha isabetli olabilir.

Özellikle, tasfiye gerçekleşmemişse özel hukuk tüzel kişilerinde elektronik tebligat adresi kapatma başvurusu reddedilmelidir.

C. Elektronik Tebligat Adresinin Tekliği ve Devredilmezliği

Tüzel kişiliği olmayan bazı topluluklar (*adi şirket, miras ortaklığı, donatma iştiraki vb.*) açısından Teb. K. m. 7a hükmünün uygulanmasına imkân tanınmamıştır. Aslında bu gibi topluluklar bakımından da bir elektronik tebligat adresi temin edilmesine cevaz verilmesi isabetli olabilirdi. Tüzel kişiliğe sahip olmadığı için bu topluluklara elektronik tebligat yapılmasının bir sakınca yaratacağı da söylenemez. Nitekim Teb. K. m. 7a/1'e göre elektronik tebligatın yapılacağı bazı muhataplar açısından tüzel kişiliğin bulunması şartı aranmamıştır. Bununla birlikte, bu tipteki topluluklara Teb. K. m. 7a/2'ye göre de elektronik tebligat yapılması ihtimalinden de söz edilemez. Çünkü Teb. K. m. 7a/2'de kendisine isteğe bağlı olarak elektronik tebligat yapılabileceklerin gerçek ve tüzel kişi olabileceği ifade edilmiştir.

Öte yandan, en azından topluluğu oluşturan kişilerin esas alınması suretiyle onların kullanımına tahsis edilebilen ortak bir elektronik tebligat adresi verilmesi de düşünülebilirdi. Böylece, Teb. K. m. 7a/2'ye göre yapılan bir başvuru üzerine tebligat işlemleri basitleştirilmiş olurdu. Bu durumun ETY m. 4/1 - (b) ve (c)'de geçen ilkelere aykırı olabileceği de savunulamaz. Zira dava veya takibin tarafı olan bu kişiler, dava veya takip dosyasının içeriğini öğrenme imkânına sahiptir. Hâl böyle iken, ETY m. 8/1'de her bir kişiye sadece bir elektronik tebligat adresi verilebileceği öngörüldüğü için ortak bir elektronik tebligat adresi verilmesine imkân tanınmamıştır. Dolayısıyla, elektronik tebligat yapılmasında ister mecburi ister ihtiyari dava veya takip arkadaşlığı olsun, tebligatın hangi usulle yapılacağı her bir dava veya takip arkadaşı açısından ayrı ayrı değerlendirilmelidir. Bu durumda, bazıları için elektronik tebligat yapılabileceği gibi; diğerleri için klasik yöntemlere başvurulabilir. Her biri için tebligat işleminin usulüne uygun olup olmadığı da ayrı ayrı değerlendirilmelidir.

Topluluk davasında (bkz. HMK m. 113) ise yukarıda belirttiğimiz şekilde ortak bir elektronik tebligat adresi verilmesine zaten lüzum yoktur. Bu şekilde dava açılırken ilgili tüzel kişinin başvurusu bir geçerlilik şartı teşkil

etmektedir^[43]. Hatta dava arkadaşlığı da söz konusu olmamaktadır^[44]. Dolayısıyla, menfaati korunan kişilere tebligat yapılması da gerekmez. Bu sebeple, topluluk davasında elektronik tebligat yapılması açısından bir sorunla karşılaşılmaz. Davayı açan tüzel kişiye ise ETY m. 5/1 - (f)'ye göre elektronik tebligat yapılması her hâlükârda mümkündür.

Hakkında iflasa karar verilen kişiler bakımından ETY m. 17 hükmüne göre elektronik tebligat adresinin kapatılmasının gerekip gerekmediği sorusu gündeme gelebilir. Özellikle, ETY m. 19/2 hükmünün bu bakımdan üzerinde durulmasında fayda vardır. Anılan hükümde kullanıma kapatılan elektronik tebligat adresinin farklı bir kullanıcıya tahsis edilemeyeceği öngörülmüştür. İflas idaresi tarafından bu adresin kullanılmasına ETY m. 19/2'nin cevaz vermediği söylenebilir^[45]. Oysa İİK m. 184/2 hükmünde müflis namına gelen bildirimlerin iflas idaresinin kontrolüne geçeceği belirtilmiştir. Kaldı ki, müflisin taraf olduğu dava ve takiplere iflas idaresinin devam edebilmesi, bu elektronik tebligat adresinin kullanılmasını gerekli kılabilir. Şayet ETY m. 19/2 hükmü mutlak bir şekilde uygulanırsa, ETY m. 17/1 ve 3'e göre iflâs hâlinde elektronik tebligat adresi kullanıma kapatılmalıdır. Bundan sonra ise müflise yapılacak bildirimler açısından iflas idaresi, İİK m. 184/2 hükmü gereğince bildirimlerin kendisine yapılmasını talep edebilir^[46]. Fakat

[43] **Taşpolat-Tuğsavul**, Kollektif Hukuki Yarar Çerçevesinde Topluluk Davaları, İstanbul 2016, s. 191, 192.

[44] Bu şekilde bir topluluğu temsilen dava açılmış olması, tek başına dava arkadaşlığı durumunun doğmasını sağlamamaktadır, bkz. **Özbay, İbrahim**, Grup Davaları, Ankara 2009, s. 78.

[45] Aynı durum tasfiye memuru için de söz konusu olabilir. ETY m. 19/2 uyarınca muhataba ait elektronik tebligat adresini kullanamayan tasfiye memurunun Teb. K. m. 7a/1 kapsamına alınması gerekirdi.

[46] İflasa karar verildikten sonra müflise yapılan tebligatın geçersiz olacağı kabul edilmektedir, bkz. **Yılmaz**, s. 124. Yargıtay'ın verdiği kararlar da bu yöndedir, bkz. Yargıtay 12. HD, E. 2016/2251, K. 2016/12956, T. 03.05.2016 (Kazancı Bilişim – İçtihat Bilgi Bankası); Yargıtay 3. HD, E. 2017/14240, K. 2017/15777, T. 13.11.2017 (Kazancı Bilişim – İçtihat Bilgi Bankası). Danıştay da vergiye dair işlemlerde iflas idaresine tebligat yapılması gerektiğini kabul etmektedir, bkz. Danıştay 9. D, E. 2006/2550, K. 2008/1271, T. 13.03.2008 (Kazancı Bilişim – İçtihat Bilgi Bankası). Yine mükellefin malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisi sona erdiği ve buna bağlı olarak vergilendirmeye ilişkin yükümlülükler mükellef tarafından yerine getirilemeyeceği için iflas idaresine tebligat yapılması gerektiği belirtilmektedir, bkz. **İnneci, Ahmet/Coşkun-Karadağ, Neslihan**, “Vergi Usul Kanunu’na Göre “Tebliğ”de Yapılan Hatalar ve Yargının Konuya Bakışı”, Maliye Dergisi, S. 169, 2015, 65. Özel hukuk davaları

iflas idaresine elektronik yolla mesaj gönderilemez. Çünkü iflas idaresinin tüzel kişiliğe sahip olmaması sebebiyle Teb. K. m. 7a/2 gereğince elektronik tebligat adresi edinmesi mümkün değildir. Oysa iflas masasının kanuni temsilcisi olan iflas idaresine de elektronik tebligat yapılabilmesi daha iyi sonuçlar doğurabilir. İflas idaresi üyelerine tebligat yapılmasında ise bunlardan her biri ayrı ayrı dikkate alınarak ya bir elektronik tebligat (*üyenin avukat olması halinde*) ya da klasik usullere göre bir tebligat yapılabilir^[47]. Buna karşın, tasfiyede iflas dairesi görev alıyorsa^[48], Teb. K. m. 7a/1 - (11) gereğince iflas dairesine elektronik tebligatın yapılması mümkündür. Şunu vurgulamak gerekir ki, daha önce belirttiğimiz kapsamda iflas idaresine tebligat yapılması gerekiyorsa, iflas dairesine tebligat yapılmamalıdır^[49].

III. Elektronik Tebligat Kayıtlarının İşlevi ve Sahteliğinin İleri Sürülmesinin Hukuki Sonuçları

Muhataba elektronik tebligatın yapıldığı ve bunun tarihinin tespiti için elektronik tebligat kayıtlarına müracaat edilmektedir. Söz konusu kayıtlar aracılığıyla tebligat işleminin usulüne uygun olup olmadığı anlaşılabilir. Bununla beraber, elektronik tebligat kayıtlarının sahte olduğu da

---

bakımından da yine bu yönde olan görüşlerde tebligatın ne şekilde gerçekleşeceğine ise açıklık getirilmemiştir, bkz. **Uyar, Talih**, “*İcra Tebliğleri (İİK m. 21)*”, Ankara Barosu Dergisi, Y. 71, S. 4, 2013, s. 193; **Küçük, Alper Tunga**, “*İcra ve İflas Hukukunda Tebligata İlişkin Düzenlemeler*”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. LXXIV, S. 1, 2016, s. 322. Yargıtay 10. HD'nin kararlarında iflas idaresi üyelerinden her birine tebligat yapılması gerektiği kabul edilmiştir, bkz. Yargıtay 10. HD, E. 2014/23830, K. 2016/3008, T. 10.03.2016 (Kazancı Bilişim – İçtihat Bilgi Bankası); Yargıtay 10 HD, E. 2016/4059, K. 2018/7690, T. 09.10.2018 (Kazancı Bilişim – İçtihat Bilgi Bankası). Tebligat Niz. m. 15 hükmünün yürürlükte olduğu dönemde ileri sürülen bir görüşe göre ise iflas idaresi üyelerinden sadece birine tebligat yapılması dahi yeterlidir, bkz. **Yılmaz**, s. 124.

[47] İflas idaresini temsil için vekil tayin edilmesi hâlinde ise artık iflas idaresi üyelerine tebligat yapılması gerekliliğinden bahsedilemez. Mutlaka vekile tebligat yapılmalıdır, bkz. Yargıtay 23. HD, E. 2014/10056, K. 2015/171, T. 14.01.2015 (Kazancı Bilişim – İçtihat Bilgi Bankası); Yargıtay HGK, E. 2008/19-342, K. 2008/322, T. 16.04.2008 (Kazancı Bilişim – İçtihat Bilgi Bankası).

[48] Böyle bir durumda tebligatın iflas dairesine yapılması gerekir, bkz. Yargıtay 21. HD, E. 2016/7404, K. 2016/7707, T. 02.05.2016 (Kazancı Bilişim – İçtihat Bilgi Bankası).

[49] Yargıtay 4. HD, E. 2018/3563, K. 2018/5674, T. 26.09.2018 (Kazancı Bilişim – İçtihat Bilgi Bankası) .

ileri sürülebilir ki elektronik tebligat kayıtlarının incelenmesi suretiyle bu hususun karara bağlanması ihtiyacı doğar.

A. Delil Kaydı ve Zaman Damgasına Göre Tebligat Evrakının Ulaşmasına İlişkin Tespitlerin Yapılması

Tebligatın elektronik yolla gerçekleştiğinin tespitine yönelik olarak, eETY m. 3/1 - (h) hükmünde “*kayıtlı elektronik posta (KEP)*” kavramı tanımlanmıştır. Buna göre KEP, elektronik iletilerin, gönderimi ve teslimatı da dâhil olmak üzere kullanımına ilişkin olarak delil sağlama işlevini görmektedir. ETY m. 3’te ise KEP kavramına yer verilmemiştir. Tebligata elverişli adresi ifade etmek üzere ETY m. 3/1 - (d)’de “*elektronik tebligat adresi*” kavramı kullanılmıştır. Elektronik ortamdaki tebligat hakkında delil oluşturma işlevi açısından ise ETY m. 3/1 - (b)’de “*delil kaydı*” ifadesi tercih edilmiştir.

Delil kaydı aracılığıyla elektronik tebligatın çıkarıldığı ve muhataba ulaştığı belgelendirilmektedir^[50]. Delil kaydı, elektronik sertifika ile imzalanması sebebiyle teşhis işlevini de haizdir. Delil kaydının mevcut olmaması, elektronik tebligatın yokluğu sonucunu doğurur. Çünkü bu hâlde tebligat işleminin varlığı için şart olan bilgilendirme ve belgelendirme unsurlarından belgelendirme gerçekleşmemiş olur. Her ne kadar delil kaydı ile elektronik tebligatın yapıldığı ispat edilebilse de zaman itibarıyla tespit yapılabilmesi için zaman damgasına başvurulmalıdır^[51]. UETS tarafından elektronik tebligatın zaman damgasıyla ilişkilendirilmesi hususu, ETY m. 9/2’de öngörülmüştür. Elektronik İmza Kanunu (EİK) m. 3/1 - (h) hükmüne göre bir elektronik verinin, üretildiği, değiştirildiği, gönderildiği, alındığı ve/veya kaydedildiği zamanın tespiti için zaman damgası oluşturulmaktadır. Buna ilaveten, zaman damgasının elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı tarafından elektronik imza

[50] 6099 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce elektronik tebligatın ulaşıp ulaşmadığının belgelendirilmesinin lüzumlu olduğu belirtilmiştir, **Akkan**, s. 57. ETY m. 3/1 - (b) hükmünde geçen delil kaydı, bu gerekliliği karşılamak üzere sevk edilmiştir. Ayrıca belirtmek gerekir ki, elektronik tebligatta muhatabın iradesine gerek kalmaksızın belgelendirme gerçekleşebilmektedir, bkz. **Kurt-Konca**, s. 264.

[51] **Akkan** (7101), s. 153. Zaman damgası ile belgenin düzenlenme tarihi kesin bir şekilde belirlenebilir, bkz. **Dalkılıç, Elvin Evrim**, “*Elektronik Tebligatın İdari İşlemler Bakımından Değerlendirmesi*”, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 1, 2014, s. 114. Bu özelliği sebebiyle, noterlik senetlerinde de düzenleme tarihini saptamak amacıyla zaman damgasına başvurulmaktadır, bkz. **Özbek, Mustafa Serdar**, *Noter Senetlerinde Sahtelik*, 4. Bası, Ankara 2018, s. 87, 88.

ile doğrulanması da söz konusudur. Özetle, elektronik tebligatın yapıldığının ispatı delil kaydıyla; elektronik tebligatın hangi tarihte gerçekleştiği ise zaman damgasıyla anlaşılabilir.

ETY m. 9/2'ye aykırı olarak zaman damgasıyla elektronik tebligatın ilişkilendirilmemesi, Teb. K. m. 7a/4 hükmüne göre elektronik tebligatın yapıldığı tarihin belirlenmesini imkânsız kılabılır. Bu yüzden, tebligat kayıtları arasında mutlaka zaman damgası yer almalıdır. Tebligatın yapılmış sayılması ise elektronik tebligat adresine tebliğ evrakının ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün^[52] sonu olarak öngörülmüştür (ETY m. 9/6)^[53]. 6099 sayılı Kanun ile getirilen bu beş günlük sürede ve bu sürenin başlaması için öngörülmüş tarih bakımından 7101 sayılı Kanun ile bir değişiklik yapılmamıştır. Burada beş günlük sürenin öngörülmesinin temel sebebi, fizikî ortamda bulunmayan elektronik tebligat evrakının incelenmesinde yaşanabilecek güçluktur. Hem elektronik tebligat adresinin her gün kontrol edilmesinin beklenmemesi hem de muhatap dışındaki kişilerin bu adrese ulaşmasının muhatabın iznine bağlı olması gibi sebepler gözetildiğinde

[52] Daha önce bu sürenin üç gün olması planlanmış ve fakat hak kayıplarına sebep olmaması için beş gün olması öngörülmüştür, bkz. **Akil**, s. 252. Aynı anlayışla, 7101 sayılı Kanun sonrasında yapılan değişikliklerde de bu süre muhafaza edilmiştir. Anılan sürenin son gününün resmî tatile denk gelmesi ihtimaline istinaden tebligat işlemine bağlı olarak işlemesi gereken sürenin belirli bir süre uzayacağını öngörülmesi tavsiye edilmiştir, bkz. **Börü, Levent**, “*Elektronik Tebligat Yönetmeliği Taslağı'na İlişkin Kısa Bir Değerlendirme*”, Ankara Barosu Dergisi, S. 2, Y. 70, 2012, s. 406; **Özbay** (*Elektronik Tebligat*), s. 1443. Fakat bu öneri elektronik tebligat hakkında yapılan değişikliklere yansıtılmamıştır. Teb. K. m. 33 gereğince resmî tatil gününde de tebligat yapılabileceği dikkate alındığında sürenin uzayacağını kabul edilmemesi daha uygun olmuştur. Bu hususta bkz. **Akkan** (*Elektronik Tebligat*), s. 82, 83.

[53] Öğretide tebligat işleminin hukuki sonuç doğurması bakımından Alman Medeni Usul Kanunu (AMUK) m. 174/3 çerçevesinde muhatabın elektronik tebligat mesajını aldığına dair bir yazı göndermesi gerektiği ifade edilmiştir, bkz. **Kaplan, Yavuz**, “*Avrupa Tebligat Hukukundaki Gelişmeler, Düzenleme Çalışmaları Açısından Almanya Örneği ve Türk Hukuku*”, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C. LII, S. 3, 2003, s. 214; **Akil**, s. 254; **Özbay** (Değişiklikler), s. 129. Kötüye kullanımlara imkân vereceği için bu önerinin uygun olmayacağı belirtilmiştir, bkz. **Kurt-Konca**, s. 263. Tebligat mevzuatında yapılan son dönem değişikliklerde ise tebligat işleminin sonuç doğurması için muhatabın bir teyit yazısı göndermesi şartına hiç yer verilmemiştir. Bu konuda ayrıca bkz. **Solak-Akman**, s. 280-282; **Akkan** (*Elektronik Tebligat*), s. 81, 83.

böyle bir sürenin öngörülmesi söz konusu olmuştur^[54]. Bununla birlikte, muhatabın elektronik tebligat yapıldığını daha önceki bir tarihte öğrenmesi durumunda elektronik tebligatın bu tarihte yapılmış sayılabileceği de ifade edilmektedir. Beş günlük süre beklenmeksizin muhatabın elektronik tebligat adresine girme anı bildirim gerçekleştiği an olarak görülebilir^[55]. ETY m. 3/1 - (b)'de delil kaydının elektronik tebligat mesajının okunduğu tarih bilgisini içereceğinin öngörülmesi de bunu desteklemektedir. İlla ki beş günlük sürenin beklenmesi niyeti olsaydı, delil kaydının okunma anına ilişkin bilgiyi de ihtiva edeceği öngörülmezdi^[56].

Zaman damgasına göre elektronik tebligatın ulaştığı saat de tespit edilebilir. Mesai saatleri dışında elektronik tebligatın ulaşması hâlinde bile beş günlük sürenin elektronik tebligatın ulaştığı gün dikkate alınarak hesaplanması gerekir. Hatta saat 23:59'da elektronik tebligat ile bildirim yapılan muhatap için elektronik tebligatın ertesi gün ulaştığı kabul edilerek süre hesabı yapılmamalıdır. Zaman damgasına yer verilmediği takdirde ise elektronik tebligatın ulaştığı tarih saptanamaz. Bu hâlde, tebligat işlemi açısından muhatap tarafından belirtilen tarih esas alınmalıdır. Teb. K. m. 32'ye göre de bu tarihten itibaren tebligat işlemi ile başlaması beklenen süre hesaplanabilir.

ETY hükümlerinde muhatabın bilgilendirilmesi açısından elektronik tebligatın geçerliliğini etkilemeyecek bazı durumlardan da bahsedilmiştir. Şöyle ki, muhatabın bilgilendirilmesine yönelik olan ETY m. 10/1 hükmü uyarınca, e-posta adresini ve telefon numarasını bildiren bir muhatabın telefonuna elektronik tebligatın ulaştığına dair kısa bir mesaj atılabilmektedir. Bununla birlikte, ETY m. 10/3'te ise bilgilendirme mesajının hiç gönderilmemiş veya geç gönderilmiş olmasının tebligatın geçerliliğini etkilemeyeceği ifade edilmiştir. Söz konusu bu düzenlemeye göre muhatabın telefonuna gönderilen bu kısa mesajın tebligat işleminin kurucu bir unsuru

[54] **Özbay** (Değişiklikler), s. 134.

[55] **Tanriver, Süha**, Medenî Usûl Hukuku (Temel Kavramlar ve İlk Derece Yargılaması), C. I, 2. Bası, Ankara 2018, s. 457; **Özbay, İbrahim/Yardımcı, Taner Emre**, Tebligat Hukuku, Ankara 2018, s. 34. Her hâlükârda Teb. K. m. 7a/4'te belirtilen beş günlük sürenin geçmesi gerektiği şeklinde aksi yönde görüş de savunulmaktadır, bkz. **Akkan (Elektronik Tebligat)**, s. 81; **Akkan (7101)**, s. 164, 165.

[56] Tebligat işleminde asıl amacın muhatabın bilgilendirilmesi olduğu için mesajın okunmasına rağmen bu beş günlük sürenin beklenmesini haklı kılan bir sebep yoktur. Ayrıca okuma anının esas alınması suretiyle kısa bile olsa gereksiz yere zaman kaybının da önüne geçilmiş olabilir.

olarak görülmediğini söyleyebiliriz^[57]. Gerçekten, kısa mesajın Teb. K. m. 7a/4 hükmünün varlığı karşısında tebligat işleminin geçerliliği için bir şart olarak görülmesi mümkün değildir. Lakin kendisine kısa mesaj atılmadığı için hesabını kontrol etme gereksinimi duymayan bir muhatabın bu sebepten ötürü mağdur olması da ihtimal dâhilindedir^[58].

Elektronik tebligat mesajının muhataba ulaşıp ulaşmadığı hususunda tebligatı çıkaran makam ve merciin bilgilendirilmesi, ETY m. 12'de öngörülmüştür. Elektronik tebligatın ulaşip ulaşmadığına dair delil kaydını en geç yirmi dört saat içinde tebligat çıkarmaya yetkili makam ve mercie bildirmesi yerinde bir düzenlemedir^[59]. Muhatabın elektronik tebligat adresine ulaşma hususundaki kayıtların bu şekilde bildirilmesi, aslında tebligat mazbatasının tebligatı çıkaran makam ve mercie geri gelmesine benzemektedir^[60]. Şuna dikkat edilmelidir ki, elektronik tebligatın yapılmış sayılması için beklenecek beş günlük süre, tebligatı çıkaran makam ve mercie bu hususta geri bildirim yapıldığı tarihten önce başlamaktadır. Zaten söz konusu sürenin başlaması, ETY m. 9/6'da elektronik tebligat mesajının ulaşma anına bağlanmıştır. Değerlendirilmesi gereken başka bir husus, ETY m. 12, 2. cümlede süresinde bildirim yapılmadığı için yeniden elektronik tebligat çıkarılabilmesidir. Yeniden tebligat yapılıp yapılmamasının tebligatı çıkarmış makam ve merciin takdirine bırakılması isabetli olmuştur. Şu var ki, böyle bir durumda hukuki dinlenilme hakkına aykırılık iddialarının gündeme gelmemesi adına yeniden tebligat çıkarılması daha uygun düşer.

Elektronik yolla yapılan tebligat işleminde de tebliğ mesajının eksik veya hatalı olmaması gerekir. Tebligatı çıkaran makam ve merci, eksik veya hatalı bir elektronik gönderimin gerçekleştiğini fark ederse, yeniden elektronik

[57] Öğretide bu bildirim yapılmamasının HMK m. 95'e göre eski hâle getirmeyi haklı kıldığı belirtilmiştir, bkz. **Kurt-Konca**, s. 264. Bu görüşe göre de kısa mesajın gönderilmemesi, tebligat işlemi için bir kurucu unsur teşkil etmemektedir. Çünkü HMK m. 95 gereğince yapılacak eski hâle getirme başvurusunda usulüne uygun bir tebligat yapılmış olması şarttır, bkz. **Özbay/Yardımcı**, s. 114. Ancak şu husus var ki, kısa mesaj gönderilmediği için HMK m. 95'in uygulanabileceğini kabul etmek mümkün değildir. Elektronik tebligat adresini kontrol etmeyi ihmal eden bir muhatap bakımından, sırf kısa mesaj gönderilmediğinden dolayı, HMK m. 95 anlamında elde olmayan bir sebepten bahsetmek güçtür.

[58] **Kurt-Konca**, s. 264.

[59] Bu hususta bkz. **Akkan (7101)**, s. 154.

[60] **Tüzüner**, s. 154; **Akkan (Elektronik Tebligat)**, s. 49, 50.

tebligat çıkarabilmelidir. Bu sefer tebliğ tarihinin ne zaman başlayacağı önemli bir husus olarak karşımıza çıkar. Hatalı gönderim söz konusu olduğunda muhataba hiç gönderilmemesi gereken bir elektronik tebligat yapılmış olur. Eksiklik söz konusu olduğunda ise tebliğ evrakının bir kısmının gönderilmesi ihlal edilmiştir. Her iki hâlde de ortada bir tebligat işlemi de olsa, bu işlemin tekrarlanması gerekir. Dolayısıyla, muhataba eksiklik veya hata giderilerek yeni bir elektronik tebligat mesajı gönderilmelidir. Yeniden bir elektronik tebligat çıkarıldığı takdirde, ETY m. 9/6'da geçen beş günlük süre bu yeni elektronik tebligatın ulaştığı tarihe göre hesaplanmalıdır.

Muhatabın elektronik tebligat adresinin kullanımı bakımından üçüncü bir kişiyi bir şekilde yetkili kılmış olmasının elektronik tebligat işleminin yapıldığı tarihin belirlenmesinde hiçbir önemi yoktur. Üçüncü kişi, özellikle tüzel kişilerde elektronik tebligat adresine gelen bildirimleri yine tüzel kişilik içindeki yetkili kişi veya birime iletmek ile yükümlü olabilir. Elektronik tebligat mesajının bu üçüncü kişi tarafından geç bildirilmiş veya hiç bildirilmemiş olması, elektronik tebligatın hukuki sonuç doğurmasını engellemez.

B. Elektronik Tebligat Kaydının Sahteliği İddiası ve İncelenmesi

Tebligat süreci sonunda üretilen delil kaydının ETY m. 14'te aksi ispat edilmediği sürece kesin delil olduğu ifade edilmiştir. Madde hükmünde kullanılan "*kesin delil*" ibaresi, HMK m. 204 hükmüne göre anlamlandırılmalıdır. Elektronik tebligat mesajının gönderimi hakkında oluşturulan kayıtlar, HMK m. 204/2'e göre aksi ispat edilinceye kadar kesin delil sayılmalıdır. ETY m. 14 hükmü ile sadece sahtelik iddiası üzerine elektronik tebligat kayıtlarının ispat gücü izah edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca, ETY m. 14 ile HMK m. 200 anlamında tanık dinletme yasağının kastedilmediği açıktır. Nitekim tebligat işlemi hakkındaki iddialar bakımından senetle ispat kuralı uygulanmaya elverişli değildir.

Bunun yanı sıra, yazı ve imza inkârına ilişkin HMK m. 209 hükmünün elektronik tebligat kayıtları hakkında da uygulanıp uygulanamayacağı değerlendirilmelidir. Sözü geçen hükmün uygulama alanı senetler bakımından belirlenmiştir. Elektronik tebligat işlemine ilişkin olarak üretilen kayıtlar ise muhatabın irade beyanını ve imzasını ihtiva etmemektedir.^[61] Bu sebeple,

[61] Resmî senet hakkında yapılan tanımlarda bu hususa açıkça vurgu yapılmamaktadır, bkz. **Özbek**, s. 75. Öğretide yapılan bir tanımda ise resmî senet için ilgililerin irade beyanını karşılama unsuruna da yer verilmiştir, bkz. **Postacıoğlu/Altay**, Medeni Usûl

ilgili tarafın imzasını ihtiva etmeyen elektronik tebligat kayıtları, resmî senet olarak görülemez. Söz konusu kayıtların resmî belge olarak ele alınması ise mümkündür^[62]. Sahtelik iddiası hâlinde senetteki yazı ve imza inkârına ilişkin HMK m. 209/2’de geçen kuralın uygulanmasının mümkün olup olmadığı değerlendirilmelidir. HMK m. 209/2’un sadece resmî senetler hakkında uygulanabilmesi, resmî belgelerin bu kapsamda ele alınmasına engeldir. Öğretide, HMK m. 209/2’nin sadece resmî senetler hakkında uygulanabileceği ve buna bağlı olarak resmî belge hakkındaki sahtelik iddiası üzerine bu hükmün uygulanamayacağı kabul edilmektedir^[63].

ETY m. 20/1 - (g) hükmü gereğince, elektronik sertifika kullanılarak tebligat kayıtları imzalanmaktadır. Sahtelik iddiası gündeme geldiğinde, öncelikle tebligat kayıtlarının elektronik sertifika kullanarak üretilip üretilmediğine bakılmalıdır^[64]. Bu incelemenin davanın görüldüğü mahkeme tarafından incelenip incelenemeyeceği meselesi değerlendirilmelidir. Böyle bir durumda sahtelik iddiası, görülmekte olan davaya taraf olmayan PTT’ye ait olan resmî belge niteliğindeki kayıtlar hakkında olur. HMK m. 208/4 hükmü

Hukuku Dersleri, İstanbul 2015, s. 656. Her ne kadar açıkça vurgu yapılmamış da olsa, bir belgenin adı veya resmî senet olabilmesi için aleyhine kullanılacak kişinin imzasını ihtiva etmesi gerekir.

[62] PTT’nin elektronik tebligat kayıtlarının tamamı resmî belge olarak görülebilir. Ayrıca, belgeye resmîyet kazandırılması işlemi bu belgenin bir kısmına hasredilmemelidir. Düzenleme ve onaylama şeklindeki noter senetleri hakkında yapılan ayrıma göre bu şekilde bir çıkarım yapılması mümkündür.

[63] **Budak/Karaaslan**, s. 247 (kn. 78).

[64] Öğretide elektronik imzalı belgeyi aleyhine ileri sürülen taraf inkâr etmese dahi belgenin senet niteliğinin incelenebileceği belirtilmiştir, bkz. **Erturgut, Mine**, Medeni Usul Hukukunda Elektronik İmzalı Belgelerin Delil Olarak Değerlendirilmesi, Ankara 2004, s. 301. HMK m. 205/3 hükmü dikkate alındığında bu görüşün isabetli olduğundan tereddüt edilemez, bkz. **Acar, Ayşe Ece**, Medeni Muhakeme Hukukunda Elektronik İmzalı Belgelerin Delil Niteliği, İstanbul 2013, s. 178. Noter senetleri bakımından ise resmî senedin güvenli elektronik imza ile oluşturulup oluşturulmadığının resen incelenmesinin zorunlu olmadığı görüşü de temsil edilmektedir, bkz. **Özbek**, s. 337. Bu son görüşe uygun olarak, elektronik tebligat kayıtlarının da güvenli elektronik sertifika kullanılarak üretilip üretilmediğinin sahtelik iddiası üzerine incelenebileceği düşünülebilir. Buna karşın, elektronik tebligat kayıtlarının noter senetlerinden farklı olduğu gözetilmelidir. Tebligatın usulüne uygun olması açısından mahkemenin kendiliğinden bir inceleme yapması gerekir. Dolayısıyla, elektronik tebligat kayıtlarının ETY hükümlerine uygun olarak oluşturulup oluşturulmadığına mutlaka bakılmalıdır.

sadece resmî senetler (*elektronik olanları da dâhil*)^[65] hakkında uygulanabileceği için delil kaydının sahteliği iddiası bu kapsamda değerlendirilemez. Buna uygun olarak, senet mahiyetinde olmayan belgenin sahteliğinin ileri sürülmesi hâlinde ayrı bir dava açmaya da gerek kalmaz. Sahtelik iddiasına dayanan kişi belgeyi yazmamış veya imza etmemiş olduğu için HMK m. 208/4 anlamında bir yazı ve inkârından da bahsedilemez. Dolayısıyla, resmî belgedeki sahtelik iddiası asıl davanın görüldüğü mahkemede ön sorun olarak değerlendirilmelidir^[66]. Bu bağlamda, muhatabın PTT'nin elektronik tebligat kayıtları hakkındaki sahtelik iddiası, görülmekte olan davada karara bağlanabilir. Ayrıca, HMK m. 208/3 hükmünde de adi veya resmî belge ayrımı yapılmaksızın bir belge hakkındaki sahtelik iddiasının görülmekte olan davada incelenebileceği ifade edilmiştir.

Kanaatimizce, sahtelik iddiasının ayrı bir dava konu edilmesi noktasında resmî belge ile adi belge arasında ayırım yapılabilirdi. Resmî senetlerin sahteliği iddiasının HMK m. 208/4'e göre ayrı bir davaya konu edilmesi, çelişik kararların verilmesinin istenmemesi, resmî senetlerin güvenilirliği, husumetin düzenleyene de yönetilmesinin sahtelik iddiasını kısa sürede aydınlatarak olması gibi çeşitli sebeplere dayanmaktadır^[67]. Oysa belgeye resmiyet kazandıran PTT'nin taraf olarak gösterilmediği bir davada, elektronik tebligat kayıtlarının sahteliği hakkında karar verilmesi ihtimalinde de bu sebepler gündeme gelebilecek niteliktedir. Dolayısıyla, resmî belge hakkındaki sahtelik iddiasının da HMK m. 208/4 kapsamına alınması daha tutarlı olabilirdi. Bu takdirde, asıl davanın diğer tarafı davalı olamayacağından ötürü, sadece PTT'ye karşı sahtelik davası açılabilirdi.

HMK m. 198 hükmü gereğince elektronik tebligat kayıtlarının sahteliği hakkında mevcut deliller serbestçe değerlendirilmelidir^[68]. Sahtelik iddiasında genellikle bilirkişi deliline başvurulmakla beraber, maddi gerçeğe ulaşmak amacıyla diğer takdiri deliller de değerlendirilebilir^[69]. Şayet sahtelik iddiasının kabulü yönünde karar verilirse belgenin hukuki değeri de sona erer^[70]. Daha sonra ise HMK m. 212'ye göre belgenin iptaline yönelik işlemler tesis

[65] **Acar**, s. 178; **Özbek**, s. 345.

[66] **Budak/Karaaslan**, s. 257 (kn. 78).

[67] **Erdönmez**, Pekcanitez Usûl, s. 1785; **Özbek**, s. 251.

[68] **Erturgut**, s. 298-303.

[69] **Özbek**, s. 340.

[70] **Özbek**, s. 350.

edilir. Bunun üzerine, muhataba elektronik tebligat çıkarılmasının gerekip gerekmediği ise ileri sürülmüş sahtelik iddiasının niteliğine göre belirlenebilir. Sahtelik iddiası sonrasında elektronik tebligatın hiç yapılmadığı anlaşılırsa, elektronik tebligatın yok hükmünde görülmesi ve yeniden elektronik tebligat yapılması lüzumu doğar. Buna karşın, zaman damgasına yönelik bir sahtelik iddiası kabul edilirse, Teb. K. m. 32 uyarınca muhatabın elektronik tebligat mesajını öğrendiğini belirttiği tarih esas alınmalı ve muhataba yeniden bir tebligat yapılmamalıdır. Her iki ihtimalde de elektronik tebligat kaydının sahteliğine karar verildiği için hukuki dinlenilme hakkı ihlali sebebiyle HMK m. 375/1 - (i) gereğince yargılamanın iadesi başvurusunda bulunulması da gündeme gelebilir^[71].

Sahtelik incelemesi yapılırken PTT tarafından ETY m. 20/4'e göre verilerin silinmesi ertelenmelidir. Çünkü sahtelik incelemesinin gerçekleşebilmesi için PTT kayıtlarının ibrazı lüzumu doğar. ETY m. 15/3 hükmünde elektronik tebligata ilişkin işlem ve delil kayıtlarının yetkili mercilere elektronik ortamda sunulacağı ifade edilmiştir. HMK m. 198 gereğince PTT'nin tebligat işlemlerine ilişkin kayıtları belge niteliğinde olması sebebiyle bu kayıtların ibrazının HMK m. 220 ve 221'e göre gerçekleşmesi ihtimalinden bahsedilebilir. İnceleme yapılabilmesi adına belgenin elektronik ortamda gönderilmesi gerekebilir^[72]. PTT'nin elindeki tebligat kayıtlarını UETS'ye kayıtlı olan ve mahkemeye ait elektronik tebligat adresine göndermesi ile bu husus yerine getirilebilir. PTT bakımından bu kayıtları ibraz etmek ETY m. 4/1 - (a) hükmünün bir gereğidir^[73]. Kaldı ki, elektronik tebligat

[71] Tebligat hilesi sebebiyle HMK m. 375/1 - (h) kapsamında yargılamanın iadesi istenemez. Söz konusu hükme göre başvuruda bulunulabilmesi için lehine karar verilen tarafın hileli davranışta bulunması şarttır, bkz. **Arslan, Ramazan**, Medeni Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi, Ankara 1977, s. 105. UETS aracılığıyla gerçekleştirilen elektronik tebligatta ise böyle bir ihtimalin gündeme gelmesi düşünülemez.

[72] Belge çıktısının sunulması tespitinde bulunma hususunda yeterli değildir. İnceleme yapılabilmesi için elektronik yolla gönderimde bulunulmasına ihtiyaç doğabilir, bkz. **Erturgut**, s. 298.

[73] Teslim, bilgilendirme ve belgelendirmenin sağlanması ilkesi, ETY m. 4/1 - (a)'da düzenlenmiştir. eETY'de ise bu yönde bir ilkeye yer verilmemiştir. Bu şekilde bir ilkeye yer verilerek PTT'nin elektronik tebligat kayıtlarını ibraz etmesinin gerekip gerekmediği hususunda tereddüt yaşanmasının önüne geçilmiştir.

kayıtlarının ibrazından bilgi güvenliği^[74] ve kişisel verileri koruma^[75] (ETY m. 4/1 - (b), (c)) gerekçelerine istinaden kaçınılması da düşünülemez^[76]. Görülmekte olan davanın tarafları açısından elektronik tebligat kayıtlarının incelemeye kapatılmasını haklı kılan bir sebebin gündeme gelmesi güçtür.

Bu tür kayıtların ibrazında çoğunlukla HMK m. 221 hükmüne göre işlem yapılması gerekir. Nitekim elektronik tebligata ilişkin işlem ve delil kayıtlarını sunması gereken PTT, uyumsuzluk bakımından üçüncü kişi konumundadır. Şu var ki, tebligat işlemindeki hata veya noksanlıktan ötürü PTT aleyhine de dava açılmış olabilir. Bu takdirde tebligata ilişkin bilgi ve belgelerin mahkemeye sunulmasında HMK m. 220'ye göre PTT'nin ibrazda bulunmaya zorlanması mümkün olabilir. PTT uhdesindeki kayıtlar HMK m. 219/1, 2. cümle gereğince incelemeye elverişli olarak sunulmalıdır. Yerine göre ETY m. 20/1 - (a)'ya göre kayıtlı verileri muhafaza etmekle yükümlü olan PTT, mahkeme tarafından inceleme yapılabilmesi için veri taşıyıcıyı veya verinin kopyalandığı aracı ibraz etmelidir^[77]. Şayet uygun vasıtalar ile verinin mahkemeye getirilmesi mümkün değilse, verilerin saklandığı araç üzerinde inceleme yapılması PTT tarafından sağlanmalıdır^[78].

[74] PTT'nin elektronik tebligata ilişkin kayıtları hakkında bilgi güvenliği ilkesi öngörülerek yetkisiz kişilerin bu kayıtlara ulaşmaması amaçlanmaktadır, bkz. **Özbay** (*Elektronik Tebligat*), s. 1436.

[75] Elektronik tebligat sürecinde de ilgililerin kişisel bilgileri PTT'nin elektronik tebligat kayıtlarında geçebilir. Kişisel verilerin kullanılması suretiyle zarar verilebileceği kaygısıyla haklı olarak ulusal bir sistemin oluşturulması yönünde tavsiyelerde bulunulmuştur, bkz. **Özbay** (*Elektronik Tebligat*), 1437-1440. ETY m. 3/1 - (i)'de tanımlanan UETS'nin kurulmasında bu kaygının dikkate alındığı açıktır.

[76] eETY taslağı hakkında yapılan bir değerlendirmede kişisel verilerin korunması ve bilgi güvenliğinin sağlanması noktasında devletin kusursuz sorumluluğunun kabul edilebileceği ifade edilmiştir, bkz. **Börü**, s. 408. eETY m. 14/4 hükmünde ise kusursuz sorumluluğa yer verilmemiştir. Aynı şekilde, ETY hükümlerinde de kusursuz sorumluluk kabul edilmemiştir.

[77] Elektronik belgenin ilgili kişi tarafından mahkemeye bu şekilde ibraz edilebileceği belirtilmektedir, bkz. **Erdönmez, Güray**, *Medenî Usûl Hukukunda Belgelerin İbrazi Mecburiyeti*, İstanbul 2014, s. 249.

[78] Verilerin muhafaza edildiği araç üzerinde keşif suretiyle mahallinde inceleme yapılmasının ibrazda bulunması gereken kişi tarafından sağlanması gerekmektedir, bkz. **Erturgut**, s. 298; **Erdönmez**, s. 249.

SONUÇ

Elektronik yolla tebligat yapılması için ya muhatap Teb. K. m. 7a/1 kapsamına giren kişi ile makam ve mercilerden olmalı ya da Teb. K. m. 7a/2'ye göre gerçek veya tüzel kişi muhatap bizzat başvuruda bulunmuş olmalıdır. Tebligat mesajını gönderecek makam ve merciin de Teb. K. m. 1'in kapsamına girmesi şarttır. Aksi hâlde, Teb. K. anlamında bir bildirimde bulunmuş olmasından dahi söz edilemez. Fakat HMK m. 438'e göre tebligat çıkarmaya yetkili hakem veya hakem kurulunun elektronik tebligatı nasıl yapabileceği hususu belirsizdir. Hakem veya hakem kurulunun kullanımına tahsis edilecek UETS'ye kayıtlı bir elektronik tebligat adresi olmadığı sürece elektronik tebligat yapılamayacaktır. Aynı durum, iflas idaresi bakımından da gündeme gelebilecek mahiyettedir.

Sadece zorunlu bir sebepten ötürü elektronik tebligat yapılamadığı takdirde, muhataba bildirimde bulunmak üzere, Teb. K. hükümlerinde yer verilmiş diğer klasik yöntemlere başvurulabilir. ETY m. 16 hükmünde de bu husus ayrıca vurgulanmıştır. Muhataba elektronik tebligat yoluyla bildirimde bulunulması imkânı varken, Teb. K. hükümlerinde geçen klasik bir usulle tebligat yapıldığı takdirde tebligat işleminin usulsüz görülmemesi gerektiği kanaatindeyiz. Klasik usule göre yapılmış bir bildirimde de muhatabın HMK m. 27/1 - (a) anlamında bilgi edinme imkânına sahip olabileceği açıktır. Zaten elektronik tebligat usulü de diğer usulleri kaldırmak amacıyla getirilmemiştir.

Kendi adına bir elektronik tebligat adresi açılan muhataba ETY m. 8/2 ve 3 gereğince bilgi verilmelidir. Bu bilgi verilmeden önce elektronik tebligat adresi, UETS'ye kaydedilirse belirli sakıncalar doğabilir. Şöyle ki, tebligatı çıkarmaya yetkili makam ve merci, rehber kaydedilmiş olan bu adrese elektronik yolla bildirimde bulunabilir. Adresin açıldığından haberdar olmayan muhataba yapılan bu şekildeki bir bildirim usulsüz tebligat olarak görülmelidir. Aktif hâle geldiği bilinmeyen bir elektronik tebligat adresine gönderilmiş mesajların muhatap tarafından incelenmesi ihtimali zayıftır.

Kanuni ve iradi temsili gerektiren hâllerde tebligatın muhataba yapılması mümkün değildir. Muhatap kendisine Teb. K. m. 7a/1 veya 2 gereğince elektronik tebligat yapılabileceklerden olsa dahi ona elektronik tebligat yapılamaz. Teb. K. m. 11 gereğince kanuni veya iradi temsilciye fiziki yolla veya elektronik yolla tebligat yapılmalıdır. Aksi hâlde, elektronik yolla yapılmış

tebligatın yokluğu söz konusu olur. Temsilciye yapılacak tebligatın elektronik yolla olup olmayacağı temsilci bakımından Teb. K. m. 7a/1 veya 2'nin uygulanmasına göre belirlenebilir. Bu suretle yapılacak tebligatın usulünde ise uygun düşüğü ölçüde Teb. K. m. 11'de geçen kurallara bağlı kalınmalıdır.

Muhataba tahsis edilen elektronik tebligat adresi kapatılırsa, bu adrese gönderimde bulunulmamalıdır. Buna rağmen gönderimde bulunulur ise adres aktif olduğu sürece elektronik tebligatın usulsüzlüğü söz konusu olabilir. Bunun yaşanmaması adına kapatma başvurusu işleme alındıktan hemen sonra UETS'den bu adres hemen düşürülmelidir. Öte yandan, elektronik tebligat adresini fiilen kullanma imkânı olmayan hâllerde de elektronik tebligat adresine elektronik tebligat mesajı gönderilmemelidir. Henüz bu hususun bildirilmemiş olması sebebiyle UETS'de gözükken elektronik tebligat adresine mesaj gönderilmesi ise muhtemeldir. Kanaatimizce, sadece bildirimde bulunulduktan sonraki aşamada gerçekleşen elektronik tebligatın usulsüz görülmesi gerekir. Eğer muhatap hiçbir şekilde bildirimde bulunma imkânına sahip olamamışsa, muhatap tarafından eski hâle getirme başvurusunda bulunabileceği kabul edilmelidir.

ETY m. 8/1 gereğince elektronik tebligat adresinin tek ve benzersiz olması ve ETY m. 19/2'ye göre başkasına tahsis edilememesi bazı sakıncalara sebebiyet verebilecek mahiyettedir. Dava ve takip arkadaşlığı hâllerinde bunların kullanımına tahsis edilmiş ortak bir elektronik tebligat adresi ciddi avantajlar sağlayabilir. Herkesin tek bir elektronik tebligat adresine sahip olabileceği kuralına bağlı kalındığı takdirde ise her bir dava veya takip arkadaşına ayrı ayrı tebligat yapılması lüzumu doğar. Öte yandan, ETY hükümlerine göre iflas idaresine ait bir elektronik tebligat adresi tahsis edilememesi de uygun değildir. İflas masasının kanuni temsilcisi sıfatındaki bu organın da elektronik tebligat adresi kullanmasına imkân tanınmalıdır.

Tebligatı çıkaran makam ve merciin delil kaydına bakarak elektronik tebligatın yapıp yapılmadığını ve yapıldığı zamanı tespit etmesi mümkündür. Muhataba yapılan bildirim usulüne uygun olup olmadığını tespitinde sadece bu kayıtlar belirleyici olur. ETY m. 10'da elektronik tebligat yapıldıktan sonra ayrıca muhatabın telefonuna kısa mesaj da gönderilebileceği kabul edilmiştir. Yerinde olarak kabul edilen bu uygulamanın tebligat işleminin geçerliliği ve usulüne uygun olması bakımından hiçbir öneminin olmadığını belirtmeliyiz (ETY m. 10/3). Kısa mesaj hiç gönderilmemiş olsa dahi elektronik tebligat işleminin usulsüz olduğu ileri sürülemez.

Muhatabın adresine gönderilen mesaj hakkında UETS’de oluşturulan kayıtların ETY hükümlerine uygun olup olmadığı resen incelenmelidir. Eğer bir sahtelik iddiası gündeme gelirse bu hususta bir sonuca varılmadan daha sonraki işlemlere geçilmemelidir. Görülmekte olan bir davada bu kayıtların ne şekilde inceleneceği elektronik tebligat kayıtlarının niteliğine göre belirlenebilir. Resmî belge niteliğindeki bu kayıtlar davanın görüldüğü mahkeme tarafından ön sorun olarak incelenebilir. Fakat HMK m. 208/4’ün öngörülmesinde kaygılar dikkate alındığında elektronik tebligat kayıtlarının ayrı bir davaya konu edilmesi daha tutarlı olabilirdi. Sahtelik incelemesi neticesinde bu iddia yerinde ise yeniden tebligat yapılması ve yerine göre yargılamanın iadesi başvurusunda bulunulması söz konusu olabilir.

KAYNAKÇA

Acar, Ayşe Ece, Medeni Muhakeme Hukukunda Elektronik İmzalı Belgelerin Delil Niteliği, İstanbul 2013.

Acar, Ayşe Ece, “*Elektronik Tebligat*”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. LXXIV, S. 1, 2016, s. 159-174 (*Tebligat*).

Akcan, Recep/ Ercan, İbrahim, Tebligat Kanunu Değişiklikleri, Hukuk Biliminin Güncel Sorunları, III. Uluslararası Kongre Bildiri Kitabı, C. 2 (Özel Hukuk), Samsın 2012.

Akil, Cenk, “*11.1.2011 Gün ve 6099 Sayılı Kanun ile 7201 Sayılı Tebligat Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler*”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 101, 2012, s. 247-266.

Akkan, Mine, “*Elektronik Ortamda Tebligat Yapılmasına İlişkin Gelişmeler*”, Halûk Konuralp Anısına Armağan, C. I, Ankara 2009, s. 31-63.

Akkan, Mine, “*Tebligat Kanunu Çerçevesinde Elektronik Tebligat*”, Medenî Usûl ve İcra ve İflâs Hukuku Dergisi, S. 39, 2018, s. 23-89 (*Elektronik Tebligat*).

Akkan, Mine, “*7101 sayılı Kanunla Elektronik Tebligat Konusunda Getirilen Yeni Düzenlemeler ve Değerlendirilmesi*”, 7101 sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler (Ed. Özkes, Muhammet), İstanbul 2018, s. 149-167 (7101).

Arslan, Ramazan, Medeni Usul Hukukunda Yargılamanın Yenilenmesi, Ankara 1977.

Börü, Levent, “*Elektronik Tebligat Yönetmeliği Taslağı’na İlişkin Kısa Bir Değerlendirme*”, Ankara Barosu Dergisi, S. 2, Y. 70, 2012, s. 405-410.

Budak, Ali Cem/Karaaslan, Varol, Medenî Usul Hukuku, 2. Bası, Ankara 2018.

Dalkılıç, Elvin Evrim, “*Elektronik Tebligatın İdari İşlemler Bakımından Değerlendirmesi*”, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 4, S. 1, 2014, s. 107-124.

Erdönmez, Güray, Medenî Usûl Hukukunda Belgelerin İbrazi Mecburiyeti, İstanbul 2014.

Erturgut, Mine, Medeni Usul Hukukunda Elektronik İmzalı Belgelerin Delil Olarak Değerlendirilmesi, Ankara 2004.

Güneş, Derya Belgin, “*Tebliğ Yokluğu*”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. LXXIV, S. 1, 2016, s. 221-231.

İnneci, Ahmet/Coşkun-Karadağ, Neslihan, “*Vergi Usul Kanunu’na Göre “Tebliğ”de Yapılan Hatalar ve Yargının Konuya Bakışı*”, Maliye Dergisi, S. 169, 2015, s. 55-69.

Kaplan, Yavuz, “*Avrupa Tebligat Hukukundaki Gelişmeler, Düzenleme Çalışmaları Açısından Almanya Örneği ve Türk Hukuku*”, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C. LII, S. 3, 2003, s. 199-227.

Karamercan, Fatih, Dava ve Cevap Dilekçesinin Unsurları - Somutlaştırma Yükü, Ankara 2016.

Koca, Geylani, “*Tebliğatın Esası, Gecikmesi Sorunu ve Elektronik Tebligatın Yaygınlaştırılmasının Önemi*”, İstanbul Barosu Dergisi, C. 82, S. 6, 2008, s. 2985-2994.

Kurt-Konca, Nesibe, “*Türk Hukukunda Tebligata İlişkin Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri*”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 115, 2014, s. 329-274.

Küçük, Alper Tunga, “*İcra ve İflas Hukukunda Tebligata İlişkin Düzenlemeler*”, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. LXXIV, S. 1, 2016, s. 305-329.

Muşul, Timuçin, Tebligat Hukuku, 6. Bası, Ankara 2017.

Özbay, İbrahim, Grup Davaları, Ankara 2009.

Özbay, İbrahim, “6099 sayılı Kanun ve Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik Çerçevesinde Tebligat Hukukundaki Son Değişiklikler”, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, S. 1-2, 2012, s. 115-157 (Değişiklikler).

Özbay, İbrahim, “6099 sayılı Kanun ve Elektronik Tebligat Yönetmeliği Çerçevesinde Elektronik Tebligata İlişkin Düzenlemelere Bakış”, Prof. Dr. Ejder Yılmaz’a Armağan, C. 2, Ankara 2014, s. 1419-1450 (Elektronik Tebligat).

Özbay, İbrahim/Korucu, Yavuz, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Tahkim (HMK m. 407-444), Ankara 2016.

Özbay, İbrahim/Yardımcı, Taner Emre, Tebligat Hukuku, Ankara 2018.

Özbek, Mustafa Serdar, Noter Senetlerinde Sahtelik, 4. Bası, Ankara 2018.

Özekes, Muhammet, Medeni Usul Hukukunda Hukuki Dinlenilme Hakkı, Ankara 2003.

Pekcanıtez, Hakan/Özekes, Muhammet/Akkan, Mine/Taş-Korkmaz, Hülya (Ed.), Medenî Usûl Hukuku, 15. Bası, C. 1-3, İstanbul 2017.

Solak-Akman, İnci, “Türk Vergi Hukukunda Norm Koyma ve Normun Uygulanmasında Kronikleşmiş “Yetkilendirme” Sorununa Yeni Bir Örnek: Elektronik Ortamda Tebliğ Usulüne İlişkin Düzenlemeler”, Ankara Barosu Dergisi, Y. 74, S. 2, 2016, s. 267-285.

Tanrıver, Süha, Medenî Usûl Hukuku (Temel Kavramlar ve İlk Derece Yargılaması), C. I, 2. Bası, Ankara 2018.

Tüzüner, Özlem, “Elektronik Tebligatın Kalitatif Yöntemle İncelenmesi”, Ankara Barosu Dergisi, Y. 69, S. 4, 2011, s. 139-159.

Uyar, Talih, “İcra Tebliğleri (İİK m. 21)”, Ankara Barosu Dergisi, Y. 71, S. 4, 2013, s. 155-240.

Yılmaz, Ejder, İflâs İdaresi, Ankara 1975.